

МАГНАТЕР

ВЕСТНИК ОТ СТУДЕНТИ ЗА СТУДЕНТИ

БРОЙ 15, ФЕВРУАРИ 2025

Факултетът по журналистика и масова комуникация на 50 години

На стр. 10, 11 и 12

Факултетът по журналистика отбелязва своята 50-годишнина с поредица събития от април 2024 г. до края на 2025 г. Дни на отворените врати, научни конференции, семинари и дискусии, тематични научни сборници, фотографски изложби и юбилеен албум са сред вече осъществените или предстоящи инициативи. Особено широк отзвук предизвика срещата с алумни общността на 20 май 2024 г. в Аула Магна на факултета. Събитието беше с надслов „Добре

дошли у дома си!“. Деканът проф. Веселина Вълканова обяви учредяването на Клуб на възпитаниците и приятелите на ФЖМК – професионална платформа за инициативи в областта на медиите, журналистиката, връзките с обществеността и рекламата, медийния мениджмънт и книгоиздаването. Още в деня на учредяването му, в Клуба се регистрираха над 200 колеги. Желаетелите да се включат могат да го направят по всяко време чрез интернет-страницата на ФЖМК.

Един месец първо заседание на НС

Близо месец 51-вото Народно събрание не можа да посочи свой председател, което е прецедент в парламентарната ни история. В рекордно дълго първо заседание от 26 дни и при 11-то гласуване беше избрана Наталия Киселова от петата по численост група.

На стр. 2

Забраниха балоните с райски газ

Влезе в сила пълна забрана за продажба на диазотен оксид (райски газ) на физически лица. В последните години дишането на райски газ от балони се превърна в една от новите и опасни наркотични зависимости на младежите, появи се и професия „балонеса“

На стр. 3

От шоу властелини - в обвиняеми

На стр. 26-27

Тръмп взе втория си президентски мандат

Републиканецът Доналд Тръмп спечели втория си президентски мандат начело на САЩ, след като победи кандидатката на демократите Камала Харис. Часове преди да достигне нужните му 270 гласа, той се обяви за победител, а световните политици вече се надпреварваха до го поздравяват.

На стр. 5

Как атенатите срещу политически лидери променят историческия ход и каква е охраната на днешните VIP-ове

На стр. 7-8

Как се става пазител на лъв и акула

На стр. 28

Покупката на жилище в София - мисия невъзможна през 2025

На стр. 16

Свободно време и диети за студенти

На стр. 29

КОД: СПОРТ

Изживях мечтата си трети път - интервю с паралимпиеца и наш колега ПР Християн Стоянов - на стр. 13

Футболни звезди блестят в киното - на стр. 17

За VAR като убиец на футбола и за изчезването на класическия №10 - на стр. 19

Деца на известни спортисти в битка за своите златни медали - на стр. 21

Конституционалистът Наталия Киселова от петата по численост група зае поста след 10 неуспешни гласувания

51-то НС: Един месец първо заседание без избран председател

Депутатите не гласуват закони, но възнагражденията им бележат ръст, докато средната заплата в страната пада

Близо месец 51-вото Народно събрание не можа да избере свой председател, което е прецедент в парламентарната история на републиката. Първото заседание на депутатите продължи рекордно дългите 26 дни – от 11 ноември до 6 декември. На Никулден, при 11-я опит за избор, 68 народни представители от групата на ГЕРБ-СДС, 35 от ПП-ДБ, 18 от БСП-ОЛ, и 19 от партията на Ахмед Доган АПС избраха Наталия Киселова от „БСП-Обединена левица“ за

председател на Народното събрание. Тя беше подкрепена със 140 гласа „за“, а против гласуваха 93 депутати. След проведените на 27 октомври 2024 г. шести поредни предсрочни парламентарни избори, на 11 ноември беше конституирано 51-вото Народно събрание. Предвид установената конституционна разпоредба, първото заседание води най-възрастният народен представител и след това депутатите трябва да изберат постоянен председател и ръководство на НС. В случая

по старшинство временен председател стана д-р Силви Кирилов от партия „Има такъв народ“. До последвалата патовата ситуация – да няма избран титуляр, се стигна, след като повечето от 8-те парламентарни групи издигаха свой кандидат за председателското място и логично никой от номинираните не събра нужните гласове, дори след балотажите и 10-те гласувания в различни дни. На практика липсата на избор блокира работата на Народното събрание, защото

без избрано ръководство не могат да се конституират парламентарните групи и да започнат редовните заседания. Другата последица от „спрения часовник“ на парламента е, че това спира и съставянето на редовно правителство. Същевременно, въпреки липсата на законодателна дейност, възнагражденията на народните представители бележат ръст, докато средната работна заплата в България отчита спад за първи път на тримесечна база, сочат данните на Национален

статистически институт (НСИ). Основното месечно възнаграждение на народен представител достига 7080 лева. При наличие на докторска степен сумата нараства с 5 процента, а членството в парламентарна комисия увеличава заплатата до 8142 лева. Народните представители с трудов стаж над 20 години получават до 10 195 лева месечно.

АлмаМатер

От първите свободни избори до днес Остаря ли Преходът и порасна ли Демокрацията?

Днес, когато избирателната активност твърдо е спаднала под 40%, си припомняме с възторг първите демократични избори след 1989 г. за Велико Народно събрание, проведени на 10 юни 1990 г. Тогава активността достига 90,3% (6 млн. и 976 хиляди души). За сравнение, на 9 юни 2024 г. активността пада до 34,4% (2 млн. и 268 хиляди души). Тридесет и четири години по-късно и точно 55,9% , или 4 млн. и 708 хиляди гласуващи разлика! На изборите на 27 октомври 2024 г. активността се покачи с близо 5%, но тенденциите никак не са обнадеждаващи. Вече масово се питаме къде изчезна интересът на българите към политиката и демокрацията работи ли. През първите месеци след отстраняването на Тодор Живков съдбата на страната се решава на т.нар. „Кръгла маса“. Според първия демократично избран президент д-р Желю Желев инициативата е успешна, тъй като тоталитарната система е била напълно разградена. Политически наблюдатели като доц. Валентин Вацев,

обаче, смятат, че Кръглата маса не е нищо друго, освен заблуда, в която Комунистическата върхушка „се договаря сама със себе си“ (цит.Вацев), за да запази властта. Каквито и да са съмненията, няма спор, че за разлика от днес, в онези дни политиката е била изпълнена със съдържание, политиците са имали идеи и предложения за развитието на страната. Целта е била ясна за всички – Демокрация! През 1990г., а и след това, основното противопоставяне е между БСП с официоз в. „Дума“ и СДС с официоз в. „Демокрация“. Така за обикновения гражданин е било много полесно да се ориентира. Ако

Ярка емблема на демократичните промени беше партийният орган на СДС- в. „Демокрация“

човек иска да разбере какво предлагат демократите, ще си купи вестник „Демокрация“. И обратното, ако иска да види гледната точка на социалистите, ще чете „Дума“. Днес партийни вестници почти няма, а и тежестта им е не е като през 90-те. Читателят (и зрителят, слушателят) трябва да се досеща за това медията в полза на коя партия работи само според съдържанието и често се пита наум „Колко ви платиха?“. Защото поведението на някои журналисти и медии издава пристрастия и нерегламентирани взаимоотношения с политици и партии. Има и медии-ветропоказатели, които едва изчакват някоя промяна, за да се нагодят към актуалните политически властелини. Заради тяхната непоследователност и прикривани зависимости, днешният избирател трудно вярва на партиите и медиите. България влезе в ЕС и НАТО. Някои виждат в това завършек на „Прехода“, като споровете по темата не стихват. Отвори се и нов въпрос – за смисъла на Демокрацията. Двуполусният модел беше видимо изчерпан още с

На Националната кръгла маса от 3 януари до 14 май 1990 г. управляващите и опозицията договарят как да бъде осъществен преходът към демокрация и пазарна икономика.

появата на НДСВ в началото на новото хилядолетие. Партията на бившия български цар привлече като магнит електората, който вече искаше промяна на модела. С много надежди и с висок рейтинг беше посрещната и партия ГЕРБ под ръководството на Бойко Борисов. През 2020 г. и този модел беше отречен от масовите граждански протести. Избирателите бяха стигнали до извода, че България се нуждае от ново управление. През лятото на 2021 г. дадоха високо доверие на новата партия „Има такъв народ“. Партията се провали в съставянето на правителство, появи се следващата надежда на хоризонта – партията „Продължаваме промяната“. Но и правителството на промяната се разпадна след шест месеца на власт. От няколко години държавата е в поредица от предсрочни избори, в криза на политическото представителство, на държавността. Всички тези разочарования

позволиха на популистки партии като като „МЕЧ“, „Величие“ и пр. да добият популярност. Наричат ги „тикток-партии“ без съдържание. Трудно е да бъдат свързани с идеология, с ясни платформи, със структури в страната. Още по-трудно е да бъдат наречени последователни в позициите и действията си. Попадането им в парламента или на прага му някои наблюдатели отдават на промяната в профила на масовия избирател, но други подозират и елементи на нерегламентирани практики на задкулиската подкрепа. През 2024 г. вече близо 70% от българите не гласуват. Тяхната позиция има и своите логични основания, и своите логични резултати – дава възможност на все повече съставени набързо проекти да присъстват в реалната политика като партии, които стигат до властта и започват да пишат правилата в държавата.

Денислав Симеонов

Забраниха продажбата на балони с райски газ

На 25 септември 2024г. Народното събрание въведе пълна забрана да се продава диазотен оксид (райски газ) на физически лица. Парламентът прие окончателно на второ четене промени в Закона за здравето, с които се забранява продажбата на пълнителни

с него, включително и онлайн, на физически лица. Дотогава беше забранена само продажбата на райски газ на непълнолетни. Само еднолични търговци ще могат да търгуват помежду си с райски газ и това са случаите, в които той се ползва за медицински цели, най-често за анестезия (упойка). Пред-

видена е и забрана за рекламата на райски газ в онлайн платформи.

Диазотният оксид, популярен като райски газ, в последните години се превърна в една от новите и опасни наркотични зависимости на младежите. Най-честата употреба е чрез вдишването от

балони. Дори неофициално се появи нова професия – балонеса. Така наричат момичетата, които посрещат гостите в дискотеките и предлагат новата „услуга“. Почти безконтролното разпространение на балоните с райски газ, особено в нощни заведения, се превърна в мода, довела

до сериозни и необратими неврологични увреждания на много непълнолетни, за което свидетелстват поредица тревожни разкази на лекари.

АлмаМатер

Новите зависимости сред младите: дишане на диазотен оксид и хапчета дизайнерски дрози

Според данни на Европейския център за мониторинг на наркотиците и зависимостите, употребата на синтетични наркотици сред младите в Европа се е увеличила с 30% през последните 5 години. Над 60% от младежите, които опитват райски газ, го правят в контекста на партита или социални събирания.

Зависимостите сред младите хора в България претърпяват промени, отразяващи новите социални тенденции, технологичния напредък и културните влияния. В последните години на преден план излизат явления като дишането на балони с райски газ употребата на модерни синтетични наркотици, които се превръщат в част от ежедневието на младежите, особено в контекста на нощния живот. Макар тези зависимости често да се възприемат като „по-безобидни“ в сравнение с традиционните наркотици, рисковете, които крият, са сериозни и изискват повишено внимание от страна на обществото и институциите.

Дишането на балони с райски газ, познато като „невинната дрога на новото поколение“,

набира популярност сред младите хора благодарение на лесната си достъпност и моменталния ефект. Райският газ, известен още като диазотен оксид, се използва в медицината за облекчаване на болка и в хранителната индустрия като средство за зареждане на сметана. При вдишване обаче той причинява краткотрайна еуфория, чувство на лекота и замайване. За мнозина този ефект е достатъчен, за да опитат, а „безобидният“ му статус го прави изключително популярен на партита и социални събирания.

Проблемът с райския газ се крие в неговите дългосрочни ефекти. Постоянната употреба може да доведе до сериозни здравословни проблеми, включително неврологични увреждания, причинени от липса на витамин В12, който е жизненоважен за функционирането на нервната система. Освен това, моментното лишаване на мозъка от кислород по време на вдишването може да доведе до припадъци, а в по-тежки случаи – до сърдечен арест. Въпреки това, за много младежи рискът остава на заден план пред обещанието за лесно и евтино забавление. Оптимизъм за справяне с

проблема носи решението на българския парламент, с което продажбата на райски газ на физически лица вече е напълно забранена за физически лица.

Другото тревожно явление, което придобива популярност, е употребата на синтетични наркотици, често наричани „дизайнерски дрози“. Тези вещества, разработени да имитират ефекта на традиционните наркотици като канабис, амфетамини и екстази, са леснодостъпни, сравнително евтини и предлагани на пазара под различни прикрития. Много от тях се продават онлайн или в тъмната мрежа, а опаковките често са замаскирани като легални продукти.

Синтетичните наркотици са особено опасни заради непредвидимия си химичен състав. Те могат да съдържат смеси от вещества, които предизвикват тежки психически и физически последици. Психози, халюцинации и сърдечна недостатъчност са само част от проблемите, свързани с тяхната употреба. Освен това, зависимостта, която тези вещества създават, често е по-силна от тази на традиционните наркотици, което затруднява лечението.

Социалните мрежи също играят ключова роля в разпространението на тези нови зависимости. Видеоклипове, показващи употребата на райски газ или модерни дрози, често се представят като част от един модерен и космополитен лайфстайл, който привлича младите хора. Груповият натиск, който присъства в социалния живот, допълнително усложнява ситуацията, тъй като много младежи са склонни да експериментират с тези вещества, за да се впишат в компанията или да бъдат „в крак с модата“.

Зависимостите сред младите хора обаче не са просто личен избор. Те често са следствие от липсата на информация, недостатъчно ефективни превантивни мерки и липса на алтернативи за забавление. Образователните кампании, насочени към младежите, могат да

бъдат ефективен начин за намаляване на интереса към тези опасни вещества. Освен това, строгият контрол върху продажбата на райски газ и синтетични наркотици, както и въвеждането на законодателни промени, могат да ограничат тяхната достъпност.

Не на последно място, предоставянето на млади хора на алтернативни възможности за забавление е от ключово значение. Спортни събития, културни мероприятия и обществени инициативи могат да помогнат за отклоняване на вниманието от вредните навици и да насърчат здравословния начин на живот.

Новите зависимости сред младежите в България са сложен и многопластов проблем, който изисква съвместни усилия от страна на родители, училища, институции и самото общество. Макар на пръв поглед дишането на балони или употребата на модерни дрози да изглеждат като безобидно забавление, те крият сериозни рискове за здравето и бъдещето на младото поколение. Експертите са категорични, че забраните не помагат, ако няма информираност, превенция и създаване на здравословни алтернативи за справяне с това предизвикателство, така че да бъде осигурена безопасна среда за младите хора в България.

Виктория Станчева

Съвети за родители

Говорете открито с децата си за опасностите от наркотиците и райския газ.

Следете социалния им кръг и проявявайте интерес към приятелите им.

• Информирайте се за новите тенденции в зависимостите.

• Насърчавайте здравословни хобита като спорт, изкуства или доброволчески дейности.

Разделението на българите по темата „ваксини“ остава и през 2024 г.

Източник: Pexels

И през 2024 г. ваксините са сред най-дискутираните теми в България. След пандемията от COVID-19, която внесе нови предизвикателства в здравната сфера, българското общество изглежда остава разделено на два лагера – поддръжници на ваксинацията и скептици. Дискусията не се ограничава само

до научни и здравни аргументи, но обхваща въпроси за доверието в институциите, социалната отговорност и индивидуалната свобода. В тази статия ще разгледаме аргументите на двете страни, ще чуем мненията на медицински експерти и ще потърсим решения за преодоляване на този конфликт.

Защо ваксините са важни: Гледната точка на защитниците

Една от най-силните страни на ваксинацията е нейната доказана ефективност. От средата на 20-ти век насам ваксините са помогнали за елиминирането или значителното намаляване на заболявания като едра шарка, полиомиелит и морбили. Едрата шарка, едно от най-смъртоносните заболявания в човешката история, е напълно изкоренена благодарение на глобалната ваксинационна програма, стартирала през 1967 г. В България ваксинацията срещу морбили през 70-те години на миналия век доведе до почти пълното изчезване на заболяването за десетилетия. „Тези успехи не са случайни“, обяснява проф. Мария Георгиева, епидемиолог. „Те са резултат от години научни изследвания и систематични усилия за имунизация на населението.“ Пандемията от COVID-19 беше голямо изпитание за световната медицина, но и пример за бързината, с която науката може да реагира. Само за година след началото на пандемията бяха създадени ваксини, които спасиха милиони животи. В България обаче недоверието към ваксините срещу COVID-19 доведе до ниско ваксинационно покритие. Това се отрази на смъртността – според данни на Националния статистически институт, страната беше сред държавите с най-висока смъртност на глава от населението през пандемията. „Ако ваксинационното покритие беше по-високо, щяхме да избегнем голяма част от тежките случаи и смъртните случаи“, казва д-р Иван Петров, инфекционист.

Едно от ключовите предимства на ваксините е създаването на колективен имунитет. Това означава, че когато голям процент от населението е ваксиниран, рискът от разпространение на инфекциите значително намалява, което предпазва и най-уязвимите групи – новородени, възрастни хора и хора с отслабена имунна система.

Източник: Facebook

Скептицизъм към ваксините: Гласът на противниците

От другата страна на дебата са хората, които се съмняват в безопасността, ефективността или дори необходимостта от ваксинация. В България антиваксиналните настроения имат своите корени както в исторически, така и в някои социално-културни фактори. „Хората често се тревожат за страничните ефекти“, обяснява д-р Александър Димитров, педиатър. „Това е разбираемо, особено когато информацията в интернет често е противоречива или подвеждаща.“ Например, по време на ваксинационната кампания срещу COVID-19 много българи бяха притеснени от съобщения за редки, но сериозни странични ефекти като тромбози. Макар че подобни случаи са изключително редки, те получиха огромно внимание

в медиите, което увеличи страховете на обществото.

Историческата липса на доверие към българските институции също играе голяма роля. Мнозина виждат ваксинационните кампании като натиск от страна на правителството или фармацевтичната индустрия. „След години на корупция и липса на прозрачност, не е изненадващо, че хората са скептични“, казва проф. Даниела Костова, социолог. „Това недоверие обаче подкопава усилията за защита на общественото здраве.“

За някои хора въпросът с ваксините се свежда до личен избор. Те вярват, че държавата не трябва да налага задължителна ваксинация, тъй като това нарушава правата им.

Не съм против ваксините, но смятам, че всеки трябва сам да реши какво е най-добро за здравето му, е най-честият аргумент на хората, които отлагат или пък директно отказват да се подожат на ваксинация.

Къде е истината? Истината, както често се случва, е някъде по средата. Ваксините безспорно са един от най-ефективните инструменти за общественото здраве, но опасенията на хората не трябва да бъдат игнорирани.

Пример от България е епидемията от морбили. През 2019 г. в България избухна епидемия от морбили с над 1200 регистрирани случая. Повечето от засегнатите бяха неваксинирани деца, а причината за това беше спадът в нивото на ваксинация през предходните години. „Тази епидемия беше предупреждение, че сме уязвими“, обяснява д-р Петров. „Но изглежда, че не си взехме поука.“ Ваксините остават едно от най-ефективните средства за защита на общественото здраве,

но предизвикателствата пред тяхното приемане са сериозни. В България основните проблеми са свързани с недоверието към институциите, дезинформацията и липсата на системна образователна работа.

За да се преодолее разделението, е нужно сътрудничество между лекари, учени, медии и здравни институции. Само чрез открит диалог, достъпна информация и уважение към страховете на хората можем да гарантираме, че ваксините ще продължат да спасяват животи.

Ваксините остават едно от най-ефективните средства за защита на общественото здраве, но предизвикателствата пред тяхното приемане са сериозни. В България основните проблеми са свързани с недоверието към институциите, дезинформацията и липсата на системна образователна работа. За да се преодолее разделението, е нужно сътрудничество между лекари, учени, медии и здравни институции. Само чрез открит диалог, достъпна информация и уважение към страховете на хората можем да гарантираме, че ваксините ще продължат да спасяват животи.

Виктория Станчева

Как може да се преодолее разделението - мнения на експертите

Повече информираност

„Здравните власти трябва да бъдат много по-активни в комуникацията си“, казва проф. Георгиева. „Трябва да използваме всички налични платформи – от социалните медии до училищата – за да обясняваме ползите от ваксините.“

Подобряване на достъпа до ваксини

„Не всички имат лесен достъп до здравни услуги, особено в отдалечените райони“, обяснява д-р Димитров. „Мобилните ваксинационни екипи могат да направят огромна разлика.“

Прозрачност и диалог

„Институциите трябва да действат прозрачно и да признават грешките си, вместо да налагат решенията си със сила“, смята проф. Костова.

„Родителите често идват при мен с много въпроси за ваксините. Когато отделиш време да им обясниш как работят и защо са важни, те са по-склонни да вземат информирано решение. Проблемът е, че много лекари не се ангажират активно с този процес.“

Д-р Александър Димитров, педиатър

„Работя в болница и виждам последиците от липсата на ваксинация всеки ден. Епидемии от морбили и хепатит са напълно предотвратими, но заради ниските нива на ваксинация рискуваме нови огнища. Страхът на хората е реален, но трябва да се борим с него чрез образование и диалог.“

Д-р Иван Петров, инфекционист

„Антиваксиналните настроения не са уникални за България, но тук те се подхранват от липсата на ясна комуникация от страна на институциите. Хората имат нужда от факти, а не от пропаганда. Например, вместо да налагаме ваксинация, можем да обясняваме ползите от нея чрез кампании, подкрепени с научни данни.“

Проф. Мария Георгиева, епидемиолог

Доналд Тръмп взе втория си президентски мандат

Републиканецът Доналд Тръмп спечели втория си президентски мандат начело на САЩ, след като победи кандидатката на демократите Камала Харис. Часове преди да достигне нужните му 270 гласа той се обяви за следващия президент, а световните политици започнаха да се надпреварват в поздравленията си към него. 47-ят президент ще встъпи в длъжност през януари 2025 г. за 4-годишен мандат.

Победата на милиардера го превръща във втория случай в американската история, в който президент се е завръщал в Белия дом, след като преди това е загубил надпревара за втори мандат. Преди него единствено Гроувър Кливланд – 22-ри и 24-ти президент на САЩ – е печелил два непоследователни мандата в Белия дом.

През 2016 г. бизнесменът и риалити звезда изненада света с победа срещу Хилари Клинтън, 4 години по-късно загуби от Джо Байдън, а на 5 ноември 2024 г. спечели срещу Харис.

На 78-годишна възраст Тръмп е най-възрастният кандидат, който печели президентски избори в САЩ.

АлмаМатер

47-ият американски президент е роден на 14 юни 1946 година в Куинс, квартал на Ню Йорк. Дядо му по бащина линия емигрира в края на 19 век от Германия в САЩ. Тръмп следва в елитното бизнес училище „Уоргън“ във Филадельфия и завършва като бакалавър по икономика.

През 1970-те и 1980-те години той успява да разшири фамилияния бизнес с недвижими имоти. Сред най-успешните му проекти е „Тръмп Тауър“ в Манхатън, където живее, преди да се премести във Флорида. Магнатът управлява казина, хотели, игрища за голф. Някои фалират.

Американски прецеденти и традиции в скандалите на върха

След шумните обвинения и дела, победата на Тръмп в надпреварата за Белия дом изненада много от наблюдателите

Източник: BBC

Американците отново избраха Доналд Тръмп за най-високия държавен пост в страната, четири години след като той иницира бунт в Капитолия. По този начин той се опита през 2021 година да попречи на своето отстраняване от власт. Така The New York Times анализира ситуацията с избора на новия американски президент.

По време на предишния си мандат Тръмп стана първият американски президент, подложен два пъти на импийчмънт, като втората процедура започна заради безредиците във Вашингтон, които доведоха до проникването на стотици в сградата на Конгреса, като според демократите президентът е предизвикал действията на тълпата с речта си минути преди безредиците. Преизбирането на републиканеца за втори мандат идва след поредица от съдебни процеси и обвинения срещу него, които самият Тръмп квалифицира като политически мотивирана репресия. Въпреки това, тези многобройни скандали не му попречиха да запази своята доминираща позиция в политиката в САЩ.

Президентските скандали в САЩ не са нов феномен

Аферата „Уотъргейт“ е пример за една от най-сензационните истории в американската преса, свързана с президента републиканец Ричард Никсън. След като през 1972 година в централата на Демократическата партия в хотелския комплекс „Уотъргейт“ са арестувани „крадци“, които се оказват впоследствие агенти на ЦРУ. В процеса на разследване

става ясно, че Никсън ги е изпратил, за да подслушват щаба на конкурентната Демократическата партия. Заради този гаф Конгресът на САЩ открива процедура по импийчмънт на държавния глава. След грандиозен скандал и въпреки желанието да бъде преизбран на следващите избори, президентът е принуден да подаде оставката си през 1974 година.

Скандалът „Уотъргейт“ е ключов, тъй като разкрива именно корупцията и злоупотребата на американското правителство по времето на Ричард Никсън. В отговор на разкритията се въвеждат значителни законови реформи, за да се подобри прозрачността. Изменения има в Закона за свобода на информацията и Закона за федералните изборителни кампании. „Уотъргейт“ оставя траен отпечатък върху американската политика, като напомня винаги за необходимостта от опазването на демокрацията.

Друг случай, който демонстрира проблематични страни на политически елит на САЩ, е казусът с демократа Бил Клинтън, който на свой ред шокира американската общественост в края на 90-те със своите нерегламентирани отношения с младата стажантка в Белия дом Моника Люински. Аферата води до поредна процедура по импийчмънт през 1998 година, след като Клинтън отрича тази връзка, докато свидетелства под клеветата, но се оказва, че е излъгал. През 1999 година той е оправдан от Сената, но това срива неговата политическа кариера, а аферата се вписва с големи букви в политическата история на САЩ. За американците остава неприятния привкус, че

президентът на Съединените американски щати е замесен в извънбрачна връзка със стажантката си, но освен това е и излъгал пред съда за въпросните отношения. Лъжесвидетелстването на Бил Клинтън, който първоначално отрича за аферата, и големият медиен отзвук на случая, предизвикват национална дискусия относно морала и поведението на политическите лидери, кое е приемливо за водещите фигури на американското общество и кое не.

Камала Харис наследи в последния момент предизборната кампания на Байдън

През лятото на 2024 година, Харис наследи предизборната кампания на Джо Байдън. Тя се превърна в спасението за демократическата партия след неуспешния дебат между Джо Байдън и Тръмп, действащият президент Байдън се оказа неспособен да формулира ясни изречения и послания, както отбелязва списание POLITICO по темата. Според изданието, причина за неуспеха на американската вицепрезидентка по време на изборите е нейното неумение да постави конкретни цели за по-добро управление на икономиката, слабата точка на Джо Байдън. Въпреки това, Харис мобилизира жените и печели подкрепата на множество известни личности, като набира сериозна популярност в социалните мрежи TikTok и Instagram. Но дори с това нейно предимство, Камала Харис не успява да убеди американските избиратели, че тя би могла да им предложи нещо различно от администрацията на Джо Байдън. От друга страна, близки до нея хора подчертават пред медиата,

че загубата не е изцяло нейна вина, предвид антивластовите настроения в страната, както и ограниченото време за подготовка, с което тя е разполагала за предизборната си кампания.

Тръмп крои нови планове за САЩ, търговията с Китай и войната в Украйна

Целият свят очаква да види резултата от избирането на Доналд Тръмп за президент. Ще продължи ли финансовата подкрепа на САЩ за Украйна, ще бъдат ли постигнати споразумения с Русия, каква ще бъде позицията на САЩ относно климатичната криза, ще може ли Европейският съюз все още да разчита на американската подкрепа. Това са само част от въпросите, чието изясняване тепърва предстои. Засега Доналд Тръмп остава един феномен за американското общество, който дори оцеля след опит за убийство по време на предизборната си кампания на митинг в Пенсилвания-момент, който безспорно ще остане запечатан както в американската, така и в световната история. Републиканецът успя да спечели главния пост в Белия дом, като този път най-вероятно ще е за последно. Тръмп идва с нови планове за САЩ, с нови заплахи за търговска война с Китай и с идеята да спре войната в Украйна. Само бъдещето може да покаже какъв ще е следващият президентски отпечатък на Доналд Тръмп върху развитието на САЩ и историята на съвременния свят.

Рада Тодорова

Дезинформацията в общественения дебат преди президентските избори в САЩ

С приближаването на президентските избори в САЩ през ноември 2024 г., политическата обстановка се очертаваше като все по-напрегната и сложна. В един от най-големите проблеми, пред които се изправи обществото, се превърна дезинформацията в социалните мрежи. Тази статия ще разгледа как дезинформацията влияе на обществения дебат, какви са последствията за демократичния процес и какви мерки се предприемат за нейното ограничаване.

Дезинформацията: Опасност за демокрацията

Дезинформацията, дефинирана като разпространение на неверни или заблуждаващи факти, е особено актуална в контекста на политическите избори. Според проучване на „Pew Research Center“, около 64% от американците смятат, че дезинформацията в социалните мрежи е сериозен проблем, който подкопава демократичните процеси. Тази ситуация е особено тревожна, тъй като дезинформацията може да манипулира общественото мнение, да поляризира обществото и да създаде недоверие в институциите.

Пандемията от COVID-19 и изборите през 2020 г. изостриха проблема с дезинформацията. Много от фалшивите новини, свързани с ваксини, изборни резултати и политически кампании, бяха разпространявани в социалните мрежи, оказвайки влияние върху обществените нагласи и поведение. През 2020 г. социалните мрежи Facebook и Twitter премахнаха хиляди публикации, свързани с дезинформация, но въпреки това ефектът от тези кампании остава.

Влияние върху обществения дебат

Дезинформацията не само че подкопава основите на демократичния процес, но и променя начина, по който се води общественият дебат. Възможността за бързо разпространение на информация означава, че неверни твърдения могат да се разпространят бързо, преди да бъдат опровергани. В резултат

Източник: Facebook

на това, дезинформацията често се приема за истина от много хора, което допринася за поляризацията на общественото мнение. Вместо конструктивен диалог, обществото се разделя на лагери, което затруднява намирането на компромиси и решения на важни социални и политически въпроси.

Дезинформацията в социалните мрежи оказва значително влияние върху обществения дебат, особено в контекста на предизборната кампания в САЩ през 2024 г. Следват конкретни примери, които илюстрират как дезинформацията формулира обществените нагласи и влияе на политическия процес, като това са малка част от примерите, но показателна.

1. Манипулация с видеоматериали

По време на предизборната кампания през 2024 г. активно се разпространяваха манипулирани видеа, в които се представят кандидатите в негативна светлина. Например, видеа, които показваха Камала Харис в неправилна интерпретация на коментари, направени от нея, бяха широко разпространени в TikTok и Twitter. Видеата бяха модифицирани, за да звучат като неуместни или неадекватни изказвания, което предизвика вълна от коментари и негативни реакции, особено сред нейните противници.

2. Лъжливи новини за икономически политики

Дезинформацията около икономическите политики на кандидатите също играе ключова роля. Например, в социалните мрежи се разпространяваха твърдения, че предложените данъчни

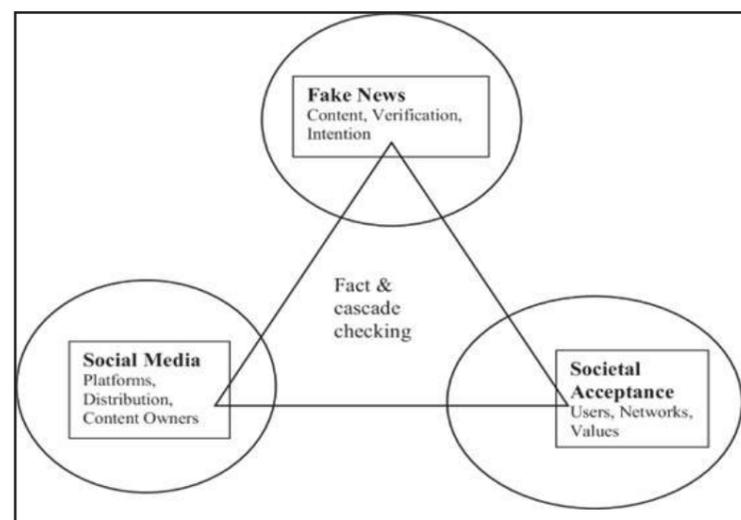
реформи на определени кандидати ще доведат до масова загуба на работни места и икономическа катастрофа. Въпреки, че истината е, че тези реформи целят да помогнат на средната класа, манипулираната информация бързо накара много хора да се страхуват от потенциалните последствия.

3. Изкривяване на информацията за изборния процес

С приближаването на изборите, дезинформацията относно процеса на гласуване също стана проблем. Например, разпространяваха се слухове, че определени щати ще забранят гласуването на младежи и малцинства. Тази информация предизвика страх и объркване, като мнозина се притесняваха, че няма да могат да упражнят правото си на глас. Социалните медии бяха пълни с постове, които подтикваха към недоверие в легитимността на изборния процес, което е особено опасно в контекста на демократичните принципи.

4. Обществена поляризация заради очакване на „зелен режим“

Дезинформацията не само че информира, но и поляризира обществото. Например, в социалните мрежи бяха разпространявани лъжи относно движението за климатични промени и инициативите на кандидатите за опазване на околната среда. Някои публикации твърдяха, че инициативите всъщност ще доведат до "зелен режим", който ще ограничи личните свободи. Това затрудняваше конструктивния диалог относно екологичните предизвикателства и създаваше разделение между поддръжниците и

Източник: Unsplash

противниците на мерките за климатичните промени.

Ограничаване на дезинформацията чрез проверка на фактите

В отговор на нарастващия проблем с дезинформацията, социалните мрежи и правителствата предприемат различни мерки. Платформи като Facebook, Twitter и YouTube внедриха политики за проверка на фактите, с цел да намалят разпространението на фалшиви новини. Facebook, например, работи с независими организации за проверка на фактите, които преглеждат и маркират съмнителни публикации.

На правителствено ниво се предлагат нови закони и регулации, насочени към увеличаване на прозрачността на рекламите в социалните медии и задължаване на платформите да отчитат разпространението на дезинформация. Въпреки това, противоречията относно свободата на словото и правото на информация затрудняват прилагането на ефективни мерки.

За разпознаване на фалшивите новини – повече образование и осведоменост

Един от най-ефективните начини за справяне с дезинформацията е образованието. Увеличаването на медийната грамотност може да помогне на хората да разпознават фалшиви новини и манипулации. Много неправителствени организации и образователни институции предлагат програми за обучение, насочени към развитието на критично мислене и умения за анализ на информация.

Дезинформацията в социалните мрежи е сериозен проблем, доказва за пореден път и политическата обстановка в САЩ в контекста на изборната кампания за президент.

Въпреки предприеманите мерки за ограничаване на разпространението на фалшиви новини, е необходимо да се работи в посока на повишаване на медийната грамотност и критичното мислене у гражданите. Само така можем да се осигури здравословна и конструктивна политическа среда, в която истината и коректната информация играят ключова роля.

Марияна Стойчева

Атенатите срещу политически лидери пренасочват историческия ход

Нападатели пробиват охраната и на най-пазените лица в света, много от екзекуциите остават неразкрити и генерират конспиративни теории

Атенатите срещу политически фигури са оставили дълбоки следи в историята, като често са променяли хода на събитията и дори съдбата на цели народи. На 13 юли 2024 г., новоизбраният американски президент Доналд Тръмп стана мишена на опит за убийство, което според много политически

анализатори е една от причините да получи повече обществено съчувствие и подкрепа и да вземе решаваща преднина в президентската надпревара. От друга страна, покушението срещу Тръмп актуализира въпросите за сигурността на лидерите и за потенциалните последици от подобни сериозни инциденти.

Президентът Доналд Тръмп минути след опитът да бъде убит

Нападението стана по време на митинг в Бътлър, Пенсилвания, когато кандидатът за президент беше ранен в дясното ухо, но оцеля благодарение на бързата намеса на охраната.

След атаката той благодари на Бог и заяви: „В този момент е по-важно от всякога да сме единни и да покажем истинския си характер като американци.“ Ако този атентат бе успял, последиците биха били опустошителни - политическа нестабилност, социални вълнения и дори насилие, казват политическите наблюдатели. Американската история е свидетел на множество подобни покушения, някои превърнали се в лични и национални трагедии след фаталния изход от нападенията. Убийството на президента Ейбрахам Линкълн през 1865 г. в театър „Форд“ оставя дълбоки следи в процеса на възстановяване

Ейбрахам Линкълн

след Гражданската война. Атенатът срещу Джон Ф. Кенеди през 1963 г. шокира нацията и променя политическата сцена на САЩ завинаги. Опитът за убийство на президента Роналд Рейгън през 1981 г. завършва без фатален край, но подчертава

Джон Ф. Кенеди

уязвимостта дори на най-защитените лидери.

Почти винаги след убийство на световен лидер, особено когато извършителите или поръчителите остават неразкрити или пък са ликвидирани за заличаване на следите, започват да витаят множество конспиративни теории. Някои версии са особено упорити и се тиражират десетилетия наред. Например, след смъртта на Джон Кенеди избухват множество митове и част от тях виреят дори 60 г. след убийството.

Бившият окръжен прокурор на Лос Анджелис Винсент Булиоси изчислява преди време, че общо 42 групи, 82 убийци и 214 души са обвинени по едно

или друго време в различни сценарии за убийството на Кенеди. Най-упоритите „теории“ включват обвинения за участие на ЦРУ, мафията, вицепрезидент Линдън Б. Джонсън, кубинския премиер Фидел Кастро, КГБ, Израел или комбинация от някои от тях. Някои конспиративни теории дори твърдят, че правителството на САЩ прикрива важна информация, свързана с убийството.

Европейската история също е белязана от политически агентати с мащабни последици. Сред най-драматичните е убийството на ерцхерцог Франц Фердинанд през 1914 г. в Сараево, което става повод за избухването на Първата световна война.

Франц Фердинанд

В Швеция, убийството на премиера Улоф Палме през 1986 г. оставя страната в шок, а убийството на Зоран Джинджич през 2003 г. забавя демократичните реформи в Сърбия.

Друг пример е атентатът срещу френския социалист Жан Жорес през 1914 г., само дни преди избухването на войната. Той е убит заради антивоенната си позиция, което премахва един от най-силните гласове за мир във Франция.

Всеки от тези случаи показва как политическите атентати могат да променят историята, създавайки дълготрайни последици за обществата. Те са предупреждение за опасностите от радикализация и подчертават необходимостта от защита на демократичните институции и политическата стабилност. Уроците от миналото са от ключово значение за предотвратяване на бъдещи трагедии. Защото фаталните за живота на световни лидери посегателства не спират. Един от последните примери за убийство на световен лидер, е смъртоносното покушение

срещу министър-председателя на Япония Шиндзо Абе през юли 2022 г.

Експерти по сигурността отчитат грешки в охраната на Абе. За пропуски признаха и от полицейския участък в град Нара, където стана убийството, извършено от бивш военен по време на предизборна реч на

Шиндзо Абе

премиера.

Началникът на местните сили за сигурност Томоаки Онузука: „Нямаше подсиурен периметър. Хората, допускани в този периметър, обикновено са познати и преминават през охраната. Нападението беше извършено много близо до Абе, отзад, където бодигардовете му не гледаха. А тази задача трябва да поеме поне един, ако не и повече охранители. В исторически план израелският премиер Ицхак Рабин беше убит през 1995 г. при много подобен случай - с атака в гръб, без подсиурен периметър.“

В голяма част от репортажите, свързани с прострелването на Абе, се подчертава, че в Япония има стриктни процедури и много ограничения, преди човек да може да се сдобие със законно оръжие. Късоцевните оръжия са забранени, а преди да се издаде разрешение за пушка, трябва да се държи писмен изпит, изпит на стрелбище, да се направи проверка на досието, както и проверка за наркотици и психично здраве. Чарлс Марино - бивш агент в Secret Service, бивш съветник в Министерството на вътрешната сигурност на САЩ и изпълнителен директор на охранителна компания, подчертава: „Имайки предвид като цяло как японските политици общуват с гражданите, се стига до определено ниво на успокоение, че подобно нещо няма да се случи "тук и сега". Видяхме резултата от мисленето, че щом статистиката е ниска,

малко вероятно няма да се случи. Свидетели сме как самонадеяността вреди.“

И в българската политическа история има покушения, атентати, убийства

На 16 април 1925 г., страната ни преживява най-големия терористичен акт в своята история. Взривът в църквата „Света Неделя“, организиран от крайнолеви радикалисти, отнема живота на над 150 души и ранява над 500. Случаят предизвиква шок в страната и води до репресии срещу Българската комунистическа партия, която по това време е в нелегалност. Загубата на толкова много държавници и граждани оставя трайни следи в историята на България и напомня колко унищожителни могат да бъдат политическите конфликти.

В по-новата история са записани поредица убийства на политически лидери.

Димитър Петков, лидер на Народнолибералната партия и премиер на страната в периода 1906 - 1907, е прострелян смъртоносно на 11 март 1907 г. в София, като в атентата е ранен и придружаващият го министър на търговията и земеделието Никола Геннадиев. Годици по-рано, през 1894 г., Димитър Петков става свидетел на убийството на Стефан Стамболов, за което обвинява княз Фердинанд. Синовете на Димитър Петков - Никола Петков и Петко Д. Петков, също губят живота си заради

Димитър Петков

своята политическа дейност. Никола Петков, лидер на БЗНС и обединената демократична опозиция, е убит от комунистическия режим. През 1947 г. е осъден на смърт чрез обесване заради съпротивата му срещу налагането на комунистическия режим.

Измъчван и убит с чук, после качен мъртвъв на бесилото. **Петко Д. Петков** през ноември 1923 г. е избран за народен представител от БЗНС и става една от най-активните фигури на опозицията в Народното събрание. Петко Д. Петков е застрелян на улица „Московска“ в София на 14 юни 1924 година от полицейски служител и член на ВМРО.

Стефан Стамболов е една от най-ярките фигури в българската история - политик, революционер, журналист и поет.

Има важна роля за провалянето на проруския Деветоавгустовски преврат

Стефан Стамболов

и като най-активният член на Регентството пресича последвалите опити на Русия за намеса в политическия живот. През 1887 г. става министър-председател е на власт до 1894 г.

При управлението си стабилизира политически и стопански страната, но е критикуван за авторитарните му методи и преследването на политически противници. Малко след отстраняването му от власт, през юли 1895 г. Стамболов е нападат от агентатори, свързани с поръчка от посока на властта. Цялото лице на Стамболов е нарязано, двете му ръце са почти напълно отсечени, а дясното му око е извадено. Въпреки това той е в съзнание и посочна агентаторите си. Дни по-късно издъхва от тежките рани. Агенатът шокира не само българското общество, в чуждия печат - особено в немскоезичните страни, се появяват коментари за връзка на убийството с княза и правителството

Райко Даскалов от Българския земеделски народен съюз (БЗНС) е убит в навечерието на Септемврийското въстание на 26 август 1923. Даскалов е близък сътрудник и участник в правителствата на Александър Стамболийски. Самият Стамболийски - водач на БЗНС и министър-председател от 1919 до 1923 г. е свален с военен преврат през юни 1923 г. и убит по най-жесток начин от група членове на ВМРО, като тялото му е обезобразено до неузнаваемост. Няколко месеца преди убийството лидерът на земеделците

преживява неуспешен опит за агента в ложата на Народния театър, докато е там с част от министрите в кабинета.

Богдан Филов - виден учен археолог, историк на изкуството, е министър-председател на България в периода 1940 - 1943 и е регент на малолетния цар Симеон II. Богдан Филов е за основоположник на професионалната археология и изкуствознание в България. Като политик до голяма степен е отговорен за включването на Царство България във Втората световна война на страната на

Богдан Филов

Нацистка Германия. Осъден е на смърт и екзекутиран на 2 февруари 1945 г. от т.нар. Народен съд, сформирани почти веднага след преврата от 1944 г. и последвалия го комунистически режим.

И в първите години на прехода от тоталитарна към демократична държава е извършена показна екзекуция на бившия министър-председател **Андрей Луканов** - премиер в две поредни правителства през 1990 г., който е застрелян на 2 октомври 1996 г. с 4 куршума пред дома му на ул. „Латинка“ № 15 в София.

Веднага след смъртта на бившия премиер в печата се появяват много версии за мотивите и организацията на

Андрей Луканов

убийството - от покушение на „енергийната мафия“ до битови причини. Публикувани са също спекулации, че убийството е инсценировка. Задържани и осъдени са петима души, но присъдите им по-късно са отменени. И до днес в различни публикации се прокрадва версията, че убийството реално остава неразкрито.

Високите постове изискват най-сериозна охрана

Политици, изпълнителни директори на корпорации, кралски особи, религиозни лидери и знаменитости по цял свят оказват влияние на съдбите на милиони хора с действията си и остават в историята с решенията си. Затова не се пестят сили и средства за осигуряване на тяхната сигурност. Политическите лидери на най-големите и икономически най-мощните страни са и най-строго охраняваните хора в света.

Но предизвикателствата пред бодигардовете и цялостната охрана са огромни. Държавниците имат свръхдинамична и натоварена програма, участват в обществени събития на открито или в големи закрити пространства. Освен това, официалните срещи в програмите им се обявяват предварително, което дава на потенциален нападател информация за времето и мястото, както и възможност да посети предварително и да огледа, за да състави план за атаката си.

Обикновено нападателите са аматьори, а не професионални убийци.

Охранителите пък са хора със специална подготовка, имат непрекъснати учения и тренировки, за да са в кондиция и нащрек за всяка заплаха.

„Необходимо е планът за сигурност да е многопластов, като се започне с разузнавателна информация. Тя обаче може да не е пълна или някой да се е „изплъзнал“ и затова е необходима втора линия на защита с външен, среден и вътрешен периметър, в който да се следи за отклонения, които да бъдат засечени възможно най-рано.“ казва, цитиран от БНР, Чарлс Марино - бивш агент в Secret Service, бивш съветник в Министерството на вътрешната сигурност на САЩ и изпълнителен директор на охранителна компания.

Като най-добре пазеният човек на планетата често се посочва президентът на Русия Владимир Путин. Това, което се знае е, че той е охраняван от Федералната служба за сигурност, за която се пише, че е обгърната в тайнственост и има огромни правомощия. С елитна и тайна охранителна служба разполага и президентът на Китай Си Дзинпин. Преди четири години китайската редакция на френското обществено радио RFI писа, че телохранителите, придружаващи лидера Си в чужбина са 20. От

тях се изисква абсолютна политическа лоялност, техните близки трябва да са политически надеждни, а приятелското им обкръжение да не буди никакви съмнения. Те освен това трябва да преминават продължаващи шест години професионална оценка и политическа проверка. Защитниците на китайския президент е необходимо да владеят до съвършенство над осем различни вида оръжия и да могат да стрелят с двете ръце едновременно. Те обикновено носят в себе си три различни типа огнестрелно оръжие и два ножа.

Всички сме чували и дори сме гледали в десетки холивудски продукции как действа елитния екип Secret Service, чиято задача е да гарантира безопасността на президента на САЩ. В действителност, в най-популярната охранителна служба са наети над 7000 души, а годишният ѝ бюджет надхвърля 2 милиарда долара. В охраната на президента участва и ЦРУ, а американският лидер разполага с бронирана лимузина, обезопасен хеликоптер и Air Force One - самолетът с най-висока степен на защита в света. За да предотвратят ситуации, застрашаващи живота на държавния глава, агентите на Secret Service оглеждат по много различен начин мястото, което президентът ще посети.

Мисли се за всичко. Например за вентилационната система - някой може ли да пусне през нея аерозолен спрей. Трябва да се знае кой има достъп до осветлението - може ли в стаята бързо да стане тъмно и да се предприеме атака. Важно е да се знаят всички точки за достъп.

Изключително високо ниво на защита има и Ким Чен-ун - лидерът на Северна Корея, която отдава особено значение и внимание на темата външни заплахи. Най-силно впечатление правят телохранителите, които тичат около автомобила на лидера Ким.

Най-добре пазеният религиозен лидер в света е главата на Римокатолическата църква във Ватикана -

най-малката по територия държава, но с безпрецедентна охрана. На първа линия на папската защита е швейцарската гвардия, създадена преди повече от 500 години и съставена изцяло от безупречно подготвени мъже на възраст между 18 и 30 години. Обучават се двустепенно: първо учат как да използват оръжия, имат занимания по спорт, право, тактическо поведение, което включва шофиране, самозащита, действия при нападение, втората степен от обучението включва представителните задължения - напр. как се работи с алебарда, как се носи униформата.

В България по закон сигурността на държавните лидери е поверена на Националната служба за охрана.

НСО е юридическо лице на бюджетна издръжка и представлява специализиран военизиран държавен орган, подчинен на президента. Службата осигурява охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим на граждани, заемащи или заемали определени висши държавни постове, членове на семействата им, чуждестранни гости с особена важност за страната. На физическа охрана и специализиран транспорт право имат председателят на Народното събрание, президентът, премиер-министърът, главният прокурор, министърът на вътрешните работи. Охраняеми лица са също вице-президентът, председателите на върховни съдилища, членовете на Конституционния съд, министрите и т.н.

Периодично избухват скандали около придвижването на коли и кортежи на НСО по пътищата, експлоатирането на службата за лица, за които не е сигурно доколко са застрашени, третирането на квалифицираните персонални охранители и шофьорите на специализирания скъп транспорт като обслужващ персонал на някои политици и семействата им и изразходването на сериозен финансов ресурс от бюджета за персонални капризи и лични битови удобства.

Стилиян Воруков

Пътят на "санитарния кордон" от жълтата треска през 19 в. до българския парламент днес

След поредните парламентарни избори на 27 октомври 2024 г. се появи нова фраза в българския политически лексикон. От „Продължаваме промяната - Демократична България“ се обявиха за създаването на „санитарен кордон“ около „ДПС - Ново начало“ на Делян Пеевски. Обясниха целта си така: да бъде ограничена възможността на санкционирания по закона „Магнитски“ партиен лидер да участва в управлението на България.

От коалицията твърдят, че Пеевски има влияние в прокуратурата и в служебния кабинет на Димитър Главчев. Кое то означава, че участва официално в законодателната, но отчасти владее и другите две власти в страната - изпълнителната и съдебната. От ПП-ДБ изготвиха декларация за санитарния кордон, която изпратиха на останалите парламентарно представени партии като условие за преговори по съставяне на правителство. Според декларацията, депутати от групата на Пеевски няма да участват в управленски мнозинства и няма да бъдат избирани на ръководни постове в Народното събрание. Включени са и ангажименти за антикорупционни реформи като основен приоритет на бъдещо управление.

Идеята за санитарния кордон предизвика вълна от реакции както от останалите политически сили, така и от медиите. Законността на подобна мярка е поставена под въпрос с аргумент, че чрез нея се цензурира политически опонент, а избирателите му остават непредставени в парламента.

Ако се обърнем към историята и архивите, виждаме дали санитарния кордон отнякъде беше привнесен в българския политически речник, или пък е оригинална изява на родната парламентарна мисъл.

От медицината, през международните отношения...

Произходът на термина „санитарен кордон“ се свързва с медицината. За първи път е използван през 19-ти век, когато френски войници са изпратени на границата с Испания с цел да се ограничи разпространението на жълтата треска в страната. Първата употреба на термина

Кирил Петков и Делян Пеевски в Народното събрание. Източник: БГНЕС

в политически контекст отново е във Франция. През 1919 г. министър-председателят Жорж Клемансо приканя държавите в Източна Европа да създадат защитен съюз. Целта е изолация на новосъздадения Съветски Съюз, която ще намали влиянието на комунизма в Западна Европа. В този контекст терминът „санитарен кордон“ се използва и до днес, за да се опишат буферни държави, използвани като бариера срещу вражеска страна, или за назоваване на системата от вътрешнополитически мерки, предотвратяващи разпространението на нежелана или опасна идеология.

В сферата на вътрешната политика понятието се използва за мерки, целящи да изключат даден политически субект от управлението.

Жан-Мари Льо Пен

...изолирането на радикали от вътрешната политика...

В началото на 80-те години на 20 век националистическата партия „Фламандски блок“ започва да добива популярност сред белгийските избиратели. Партията изповядва краен национализъм и дори тиражира идеята за отделяне на фламандците в собствена държава. Това предизвиква

останалите партии да сключат неформално споразумение за изключване на „Фламандски блок“ от управлението. Санитарният кордон е активен и до днес, въпреки че наследникът на партията – „Фламандски интерес“, е втората сила в белгийския парламент. Във френската част на страната кордонът освен политически, е и медиен и крайно-десните партии са лишени от медийни изяви.

Във Франция създадената от Жан-Мари Льо Пен „Национален фронт“ е де факто под санитарен кордон от самото си създаване. На няколко президентски избори традиционно опониращи си партии са се подкрепяли една друга, за да могат да спрат крайните националисти от взимане на властта. Марин Льо Пен – лидер на партията от 2011 г., води политика на „детоксификация“ именно с цел да изчисти имиджа си и да отслаби влиянието на санитарния кордон.

Санитарни кордони срещу крайното дясно съществуват и в Португалия, Великобритания, Германия и други страни от Западна Европа. В източната част на континента мярката се използва предимно срещу про-руски и комунистически партии.

В Прибалтийските републики партии с некритично мнение към Владимир Путин са изключени от преговори за правителство. В Чехия силните антикомунистически виждания на всички партии изключват Комунистическата партия от властта до 2018 г., когато с тяхната подкрепа е избрано правителство на Социалдемократическата партия.

В Израел санитарни кордони са формирани както

около анти-ционистки партии, защитаващи арабските интереси, така и срещу крайно-ционистки партии, преди настоящият премиер Беньямин Нетаняху да използва подкрепата на ултранационалистите от „Еврейски дом“, за да формира правителството си през 2019.

В Турция пък про-кюрдски партии са поставени зад санитарен кордон заради близостта си до Работническа партия на Кюрдистан – организация определена от ЕС, САЩ и Великобритания за терористическа. През 90-те години на 20 век ислямистките партии в южната ни съседка също са изключени от властта, но с нарастването на влиянието на Реджеп Тайип Ердоган, непоносимостта към ислямизма постепенно отслабва.

Виктор Орбан

... до Европейския парламент.

На изборите през май 2019 г. членовете на крайно-дясната „Идентичност и демокрация“ печелят 59 от 705-те места в Европейския парламент, като стават петата най-голяма група. В предишни парламенти представители на крайното дясно неведнъж са били изолирани, но за пръв път

през 2019 г. санитарният кордон е официализиран. Представители на ИД не са допуснати до председателски позиции в комисии.

Малко преди европейските избори през 2024 г., поради симпатии към нацистите от страна на лидери в „Алтернатива за Германия“, партията е изключена от групата на ИД. От „Алтернатива за Германия“ обявяват създаването на нова група – „Европа на суверенните нации“, в която влиза и българската проруска партия

„Възраждане“. „Идентичност и демокрация“ пък се прекръства на „Патриоти за Европа“. Общо двете групи печелят 111 места в Европейския парламент. Направен е нов опит за формиране на санитарен кордон около радикалните партии, но той е нарушен, когато от ЕНП гласуват заедно с двете групи и „Европейските консерватори и реформисти“ за признаването на Едмундо Гонсалес за законен президент на Венецуела.

Успеваемостта на санитарните кордони в политиката е противоречива. В немалко държави, където мярката е въведена, санкционираният успяват да влязат в мнозинства, често без да правят никакви промени в политиката си.

След връчен мандат от президента, ГЕРБ-СДС в споразумение с БСП-Обединена левица, ИТН и с подкрепата ДПС на Доган, успяха да съставят правителство, което беше одобрено от Народното събрание и заработи от 16 януари 2025 г. Въпреки това, остават съмненията как партии и политици, декларирали доскоро непреодолими различия и червени линии, ще успеят да постигнат стабилност на изпълнителната власт. Що се отнася до парламентаризма, ако той не бъде укрепен от действително на самите парламентаристи, може да станем свидетели на опити за санитарен кордон около самата демокрация, предупреждават множество политически наблюдатели.

Михаил Борисов

Академично тържество отбеляза 50 г. ФЖМК и 180 г. българска журналистика

На 22 ноември в аулата на Факултета по журналистика и масова комуникация се проведе академично тържество, посветено на 50 години от създаването на ФЖМК и 180 години от началото на българската журналистика.

Деканът проф. Веселина Вълканова приветства гостите и колегите в препълнената Аула Магна на ФЖМК и отбеляза, че не е възможно едно академично събитие да проследи всички приноси, оставени от плодоносните пера на големите имена в българската журналистика – журналисти, публицисти, писатели, издатели.

„Това събитие е знак на почит към пионерите на българската журналистика, но и към нашите учители, които не просто ни поднасяха истината, но и ни учеха да намираме истината.“ – подчерта проф. Вълканова и добави, че паметта и уважението са задължаващи – и към личностите, и към институциите.

В словото си проф. Вълканова припомни, че академичното тържество отбелязва и 110 години от

Деканът на ФЖМК проф. Веселина Вълканова откри академичното събитие с приветствие към гостите и слово за пионерите на българската журналистика

рождението на проф. Стефан Б. Станчев и 80 години от рождението на проф. д-р Тодор Петев, които „вече не са сред нас, но имената им са в историята на Факултета, в летописа на българската журналистика“.

Председателят на Съюза на българските журналисти г-жа Снежана Тодорова подчерта в приветствените си думи, че професионалният съюз се отнася с признателност към учителите по журналистика, които са и истинските радатели на свободното слово. Г-жа Тодорова честити празника на преподавателите и студентите, като им пожела успехи, сили и вдъхновение. Проф. Здравка Константинова представи

доклад, посветен на почти двувековната годишнина от началото на българската журналистика. Тя припомни интересни факти за първите български вестници и списания, за словото на Христо Ботев и сподели: „Уроците по майсторство започват още със старобългарската публицистика, която изисква: много ум в малко реч. Особено интересни са случаите, които разкриват възможностите на журналистиката да разпъва ограничения, да надмогва прегради.“

Програмата продължи с награждаване на студентите, участвали в конкурса за есе „Никому в угода, никому напук“. Първата награда получи Радослав Василев,

втората – Неделчо Иванов, третата – Александър Ботйов. Споощрителни награди бяха отличени Дарина Ангелова и Александра Велинова.

Проф. Минка Златева посвети своя доклад на емблематичните личности в историята на Журналистическия факултет – проф. Стефан Б. Станчев и проф. Тодор Петев. Богато не само с информативната си стойност, но и с емоционалния си заряд, словото на проф. Златева развълнува многобройната аудитория. Тя отдаде „дълбок поклон и искрена благодарност“ към проф. Стефан Б. Станчев – основоположника на академичното образование по журналистика. Проф. Тодор Петев пък бе наречен

„комуникаторът на социалната промяна, който улови вятъра на промяната и го превърна в популярен вятър за развитието на Факултета.“

След това бяха излъчени два кратки документални филма за проф. Станчев и проф. Петев, създадени от студентите по телевизионна журналистика под ръководството на д-р Анета Милкова. Публиката посрещна родствениците на двамата чествани професори.

В края на събитието Екатерина Анчева, член на Управителния съвет на Българското дружество за връзки с обществеността, връчи ежегодната стипендия на името на проф. Тодор Петев на победителя в конкурса за есе „Gen Z спасява света“ – Гергана Станоева. Освен това г-жа Анчева присъди и юбилеен плакет на Факултета по журналистика и масова комуникация, като пожела пълноценното сътрудничество с БДВО да продължи и да допринесе за изграждане на новите поколения комуникационни специалисти.

Божидар Йорданов

Новоучредена дарителска стипендия за студентите по журналистика от Софийския университет

Дарителят г-жа Ефросина Сеизова с първите носители на стипендията на името на Биляна Рачева

На 25 ноември 2024 г., по време на академичното честване на патронния празник на СУ „Св. Кл. Охридски“, беше обявена и връчена за първи път нова дарителска стипендия, предназначена за студентите от Факултета по журналистика и масова комуникация.

Дарителският жест е на г-жа Ефросина Сеизова, която беше сред почетните гости на академичното тържество в Аулата на Софийския

университет. Постъпилото дарение намира изражение в осем еднократни стипендии от по 5 000 лв, които ще бъдат връчвани на двама студенти годишно в продължение на четири години. Стипендиите са на името на журналистката Биляна Константинова Рачева. С направеното дарение именно за студенти от ФЖМК г-жа Сеизова желае да почете фамилната си памет и силната връзка на своето семейство с журналистиката – баща ѝ Васил Сеизов е работил в печатни

издания в началото на 20 в. Дъщерята на г-жа Сеизова – покойната вече Биляна Рачева, също е свързана професионално с журналистиката.

Първите еднократни стипендии на името на Биляна Рачева получиха Ирена Петрова (4 курс) и Джем Юмеров (3 курс). Дватама студенти по журналистика са единодушно

проф. Вълканова поздравява г-жа Сеизова

определени от комисия във ФЖМК с представители на катедрите и Студентския съвет, като изборът е изцяло съобразен със заявените дарителска воля и критерии.

В знак на искрено уважение и благодарност към благородния жест на г-жа Ефросина Сеизова, тя получи от ректорското ръководство на университета свидетелство за дарителство, както и специална благодарствена грамота от Студентския съвет.

По установена вече традиция, в рамките на тържеството за патронния празник на Софийския университет бяха връчени още две стипендии, предназначени за студентите от Факултета по журналистика. Годишната стипендия на

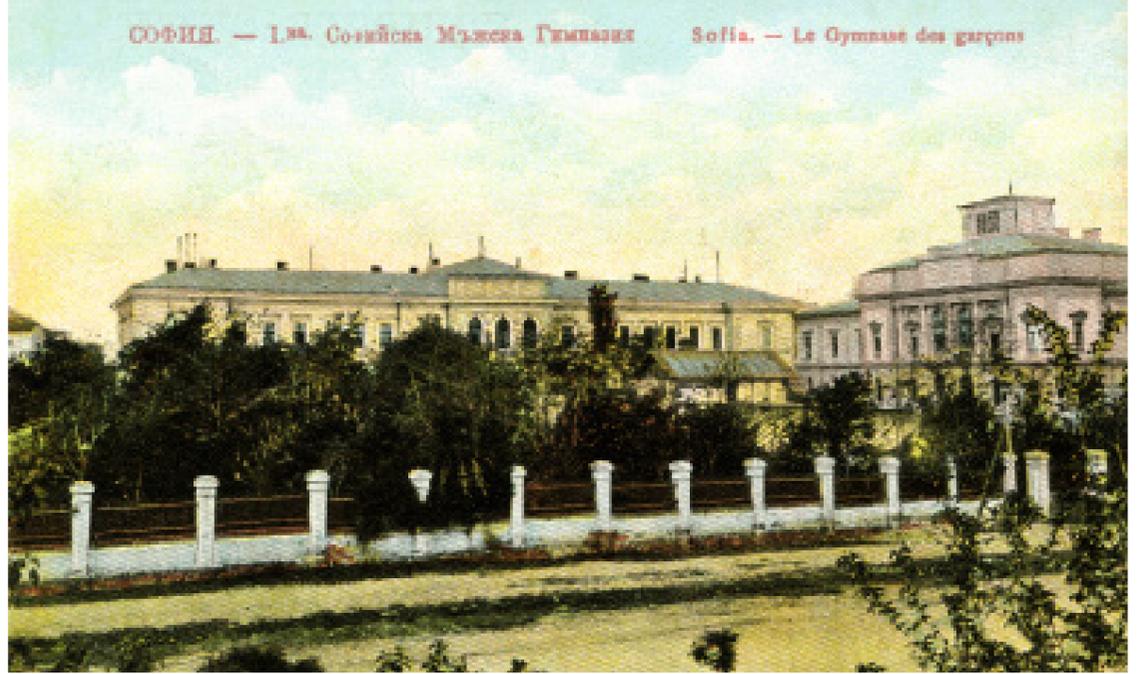
името на Надежда Дженева беше връчена от проф. Маргарита Пешева на студента по журналистика Александър Ботйов, правнук на великия поет, публицист и революционер Христо Ботев (Ботйов).

Журналистът Явор Цаков връчи стипендията на името на проф. Михаил Минков за студента от ФЖМК Александър Ковачев – за студентски постижения в радио и телевизионната журналистика.

Божидар Йорданов

Сградата - недвижима културна ценност от национално значение

Източник: „Стара София”

Сградата на ФЖМК е недвижима културна ценност от национално значение. Тя е първата сграда на Софийския университет, където на 1 октомври 1888 година започват занятията на Висшия педагогически курс. Сградата на улица „Московска“ № 49, издигната по проект на архитект Константин Йованович, съхранява духа на стара София и е сред емблематичните образци, формиращи и съвременния облик на столицата.

Един архитект е проектирал сградите на ФЖМК, българското Народно събрание и сръбската Скупщина

Константин Йованович е

архитектът, проектирал сградите на Народното събрание и на Първа мъжка гимназия, където след време започва да се помещава Факултетът по журналистика. Йованович, който е учил в Австрия и Швейцария, по-късно проектира и сградата на Скупщината в Белград (1891 – 1892).

Народното събрание е заседавало във Факултета по журналистика

През 1882 г. изгаря сградата на Народното събрание и властите започват да търсят нова, като първоначално депутатите заседават в сградата на ул. „Московска” 15 – тогавашния Военен клуб, а по-късно и в сградата на

„Московска” 49, където е Първа мъжка класическа гимназия.

Правителственото решение за построяване на сегашната сграда на Народното събрание е взето на 4 февруари 1884, като по това време министър-председател е Петко Каравелов. Проектът е изработен от арх. Константин Йованович.

Изложба " 50 години Факултет по журналистика" в Ректората

Ректорът на Университета проф. Вълчев и деканът на ФЖМК проф. Вълканова открива юбилейната изложба

В Централното фоайе в Ректората на Софийския университет бе открита изложба „50 години Факултет по журналистика“, припомняща важни моменти от академичния живот на факултета и развитието на журналистическата професия в България. Експозицията представя архивни материали, снимки и документи, които разказват за постиженията и традициите на преподавателите, студентите и въз-

питаниците на факултета през годините. Изложбата беше открита официално от ректора на Софийския университет проф. Георги Вълчев и декана на ФЖМК проф. Веселина Вълканова.

На събитието присъстваха много представители на академичната общност-преподаватели и студенти, сред гостите бяха г-жа Теодора Димова, лауреат на Голямата награда за литература на Софийския университет за 2022 г.,

заместник-директорът на Националната библиотека д-р Ваня Аврамова, съзателят на сайта „Стара София” д-р Виктор Михайлов.

„Всички фантастични научни достижения на човечеството започват от първия учебен ден”- тези думи на един от най-четените и обичани съвременни автори Теодора Димова са взети за мото към кадрите, свързани с първия ден на бъдещите журналисти в аудиториите.

При нас са едни от най-желаните специалности от кандидат-студентите

В кандидатстудентската кампания на СУ за учебната 2024/2025 г. ФЖМК присъства в първите 7 с три от своите специалности - „Журналистика“ (4 място) „Връзки с обществеността“ (5 място) и „Комуникационен мениджмънт“ (7 място).

Ако се проследят количествените данни,

показващи интереса на кандидатстудентите към специалностите на ФЖМК за последните две години, ясно се откроява тенденцията към покачване и запазване на водещата позиция на ФЖМК в професионалното направление, при това в условията на демографски срив.

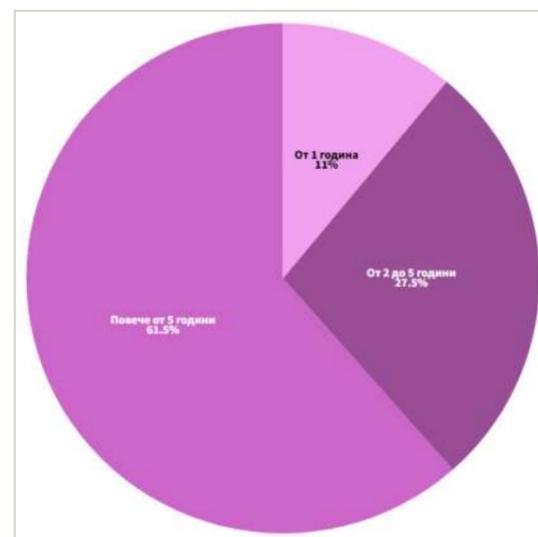
ФЖМК е №1 в страната в професионалното направление

На национално ниво качеството на обучението в специалностите във ФЖМК се оценява всяка година от Рейтинговата система на висшите училища в България, поддържана от МОН. Отлични са новините за ФЖМК (фундамента на професионално направление 3.5 в Софийския университет)

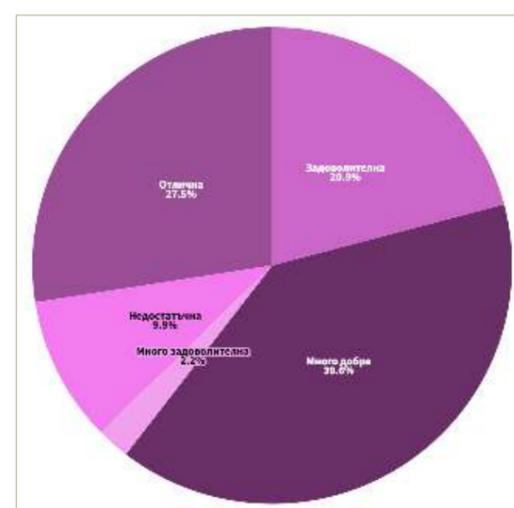
от изданието на актуалния рейтинг (2023 г.). В класацията на Рейтинговата система на университетите в България, обявена на 01.12.2023 г., професионалното направление на ФЖМК се издигна отново на първо място. Впечатляващо е и водещото място по индикатор „Престиж сред студентите“.

Студентите от ФЖМК са предпочитани от работодателите

Според миналогодишно изследване на Лабораторията за анализи и проучвания към Центъра по управление на качеството на СУ „Св. Климент Охридски“ студентите на ФЖМК са сред най-предпочитаните кадри от работодателите в сферата на журналистиката и масовата комуникация. Изследването е проведено чрез уеб-базирана анкетна карта, на която са се отзовали 26 респонденти, основно от частния сектор. Анкетираниите твърдят, че завършилите ФЖМК се отличават с добрата си теоретична подготовка, познаването на професионалните стандарти, усета за новини и креативното си мислене.

"Откога работите с кадри на ФЖМК?", Лаборатория за анализи и проучвания, към Центъра по управление на качеството на СУ „Св. Климент Охридски“

"Вашето мнение за подготовката на студентите за професионална реализация", Лаборатория за анализи и проучвания, към Центъра по управление на качеството на СУ

ФЖМК е българският представител в област Communication and Media Studies на международния рейтинг THE World University Rankings 2025

За поредна година Софийският университет е класиран и в Times Higher Education Rankings by Subject, както стана ясно от обявения на 22 януари 2025 г. рейтинг за 2024 година. ФЖМК е

единственият български представител в област Communication and Media Studies на международното рейтингово класиране.

Увеличава броят на научните области, с които Софийският университет присъства.

Заема 601+ място в научна област „Изкуство и хуманитарни науки“ (История и археология, Филология, Философия, Теология, Изобразително изкуство); 801–1000 в „Медицина и здраве“ (Медицина, Фармация, Меди-

цинска сестра); 1001+ в „Компютърни науки“; 1001–1250 в „Инженерни науки“ (Инженерна физика и химия); 1001+ в „Науки за живота“ (Биологически науки); 1001+ във „Физически науки“ (Физика и астрономия, Химия,

Математика и Статистика, Екология и околна среда, Геология) и 1001+ в „Социални науки“ (Обществени комуникации, Политически науки, Социални дейности, Културология, Туризм).

World University Rankings by Subject 2025: Social Sciences

Top Social Sciences school rankings 2025: Leading universities for Politics, Sociology and International Studies

Discover the Social Sciences rankings results with the definitive *Times Higher Education Subject Rankings 2025*.

Highlights in the Social Sciences Subject Rankings 2025

- MIT maintains its leading position, now holding the top spot alone
- Stanford University moves to third place after previously sharing first place
- University of Oxford demonstrates exceptional performance in teaching and research environment
- London School of Economics and Political Science remains a top 10 institution, now ranked ninth
- Two Chinese institutions now feature in the top 20: Peking University (16th) and Tsinghua University (joint 20th)
- University of Basel makes a notable entry in the 126-150 band

The Social Sciences table evaluates universities across key disciplines: Communication and Media Studies, Politics and International Studies (including Development Studies), Sociology, Geography and Anthropology. This year's rankings include 1,093 institutions from 100 countries and territories, which have been assessed based on 18

IN PARTNERSHIP WITH
ELSEVIER

2025

How to get your uni ranked

Успехът в спорта не е случайност, а целенасочена работа, казва един от най-титлуваните български атлети

Християн Стоянов: На Паралимпийските игри изживях мечтата си за трети път

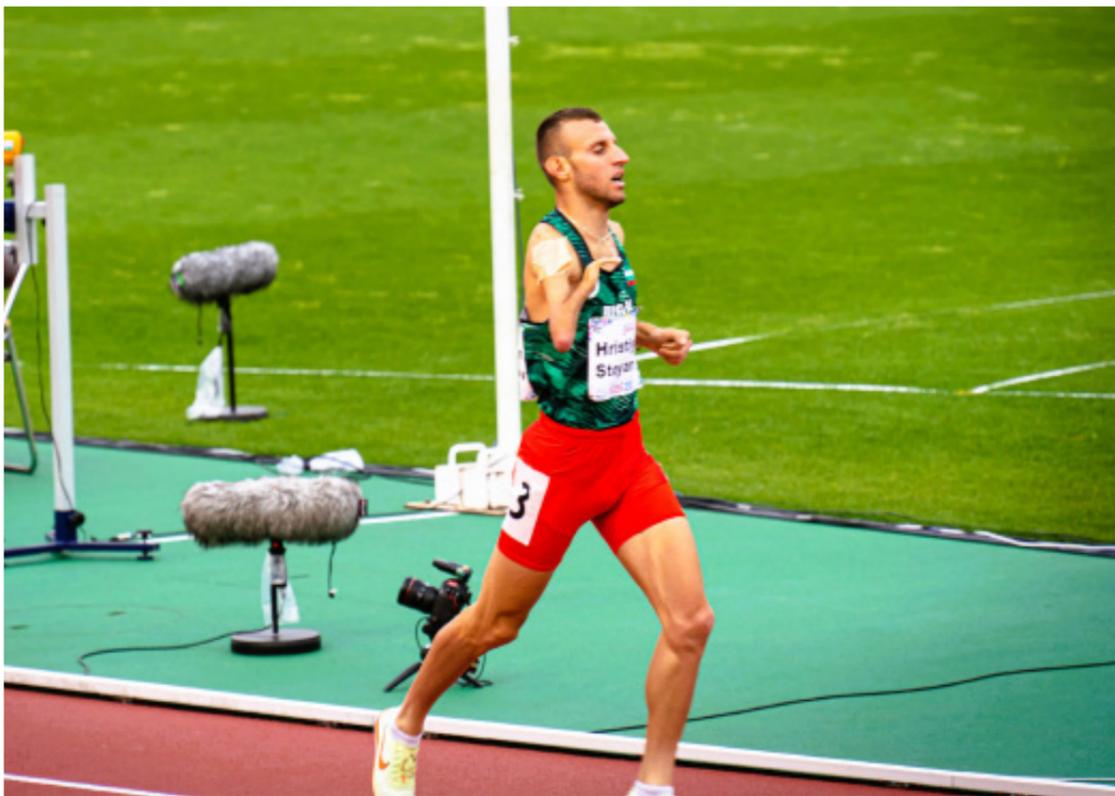
Възпитаникът на Факултета по журналистика съветва колегите си от „Връзки с обществеността“: Стремете се към качествени отношения

Християн Стоянов е български лекоатлет, паралимпиец, състезател в дисциплините бягане на 800 метра и бягане на 1500 метра. Роден е в Габрово през 1998 г. Започва да се занимава със спорт в училище, състезава се за габровския отбор „Орловец 93“. Състезател на „Дунав“ – Русе от 2020. Възпитаник на НАГ и на СУ „Климент Охридски“, където се дипломира през юли 2024 г. в специалност „Връзки с обществеността“, след като защитава отлично тезата на дипломната си работа.

В спортната си кариера до момента има редица златни медали от световни и европейски първенства за хора с увреждания - през 2016 г., 2017, 2018 г., 2019, 2021, 2023, 2024. На Паралимпийските игри в Рио де Жанейро през 2016 г. е най-младият състезател в българския отбор и един от най-младите атлети на игрите. Сребърен медалист е на 1 500 м от Паралимпийските игри в Токио през 2021 г. На игрите през 2024 г. в Париж завърши на 4-то място в бягането на 1 500 м.

Християн Стоянов

Християн Стоянов на Паралимпийските игри в Париж 2024 г. България участва за първи път на Летни Паралимпийски игри в Сеул през 1988 г. и на Зимни Паралимпийски игри в Лилехамар през 1994 година.

Поздравления за достойното представяне на паралимпийските игри в Париж тази година. Как оценявате 4-то място - като мотивираща, или като разочароваща позиция?

Приемам 4-тото си място си позитивно, но това не значи, че липсва и разочарование. Но спортът винаги е бил жесток, винаги всичко се случва за части от секундата и не винаги е справедлив. Ако човек не осъзнава това, то той няма място в спорта.

Спортната Ви кариера досега е богата с медали от най-престижните състезания. Има ли отличие, което по някаква причина Ви е по-ценно от останалите? И вярно ли е, че най-големият успех винаги предстои?

Всяко състезание и всеки спомен има своето място в моето съзнание, спортът е много повече от просто състезание и медали. Най-ценните моменти са човешките контакти и взаимоотношения, които съм изградил през годините. Успехът е въпрос на гледна точка и въпрос на

възприемане. Ние избираме дали успехът е наша цел и дали той предстои. Той не е нещо случайно, той е целенасочена работа.

Намирате ли достатъчно подкрепа за подготовката си? Ако въпросът бъде разширен - адекватна ли е средата в България към паралимпийците, като отношение на институции, спортни клубове, публика...?

Един изключително клиширан въпрос в българската спортна журналистика. Истината е, че възможности и условия за спорт в България има. Средства има, но не винаги се използват правилно. Спортните клубове и институциите са на двете крайности - едни работят изключително добре, други единствено отчитат фалшиви разходи. Публиката в спорта е най-слабо развитото звено. Българските граждани все още нямат достатъчно култура за спорт, нямат знания и им липсва интерес, но за това до голяма степен са виновни журналистите и медиите.

Какво не стана ясно на

публиката за Християн Стоянов след всички коментари и интервюта около паралимпийските игри през 2024 г.? Колегите журналисти пропуснаха ли нещо?

Не бих казал, че има нещо пропуснато. Изживях мечтата си за трети пореден път - участвах на Паралимпийски игри и бях в битка с най-добрите в света.

Всички във Факултета по журналистика се радват на успеха Ви, защото сте част от нашата общност. През юли се дипломирахте с отличие като бакалавър, но ще продължите ли академичното си обучение? Обучението и развитието във всяка една сфера трябва винаги да текат, към момента не съм студент, но в бъдеще може и да бъда. Времето ми във ФЖМК беше невероятно и смело твърдя, че срещнах едни от най-добрите и позитивно настроени преподаватели.

Какво бихте посъветвали своите колеги от ФЖМК и бъдещите експерти по Връзки с обществеността? Нашата специалност е

Терминът „паралимпиада“ навлиза в края на 20 в. и свързва „пара“ - първата част на ред сложни думи в гръцкия език, която означава „отвъд, извън“, и „олимпиада“. Международният олимпийски комитет държи олимпиадите да са уникални и по тази причина маха буквата „о“ от названието.

На 21 август 2012 е учреден Български Национален Паралимпийски Комитет. В него членуват Федерации на здравите спортисти в България, развиващи и пара спорт. През 2019 година, в съответствие с новия Закон за физическото възпитание и спорта, Комитетът приема името Национална Паралимпийска Организация.

изключително обширна и затова е нужно съзнанията ни да бъдат отворени. Възприемчивостта е нашият най-добър приятел! Стремете се към качествени отношения, към позитивни колаборации и помнете, че егото ни е нашият най-голям враг.

Мартин Христов

Източник: Личен архив

Какво прави градовете годни за живеене

Градове като Ню Йорк Сити, Торонто, Копенхаген, Лондон и Барселона щяха да изглеждат много по-различно, ако Джейн Джейкъбс не беше публикувала книгата „Смъртта и животът на големите американски градове“ през 1961 г. Във време, когато модернизмът диктува мащабни преустройства, магистрали и строго разделени градски зони, Джейкъбс защитава радикално различна визия. Активистката и журналист, без университетска диплома или формално урбанистично образование, защитава органичната комплексност на градския живот. Нейните принципи, формирани чрез наблюдение и разговори с хора, подчертават нуждата от смесването на функции, удобството за пешеходци, разнообразните общности, запазването на исторически сгради и ключовата роля на „очите на улицата“ за обществената безопасност. С поставянето на хората, а не на абстрактните теории, в центъра на градоустройството, Джейкъбс оспорва традиционните възгледи и полага основите на подход, ориентиран към човешкия мащаб. Архитектите и урбанистите днес продължават да следват нейната философия, което е видимо в редица големи градове.

Очи на улицата

Тротоарите изпълняват редица функции, освен пренасянето на пешеходци от точка А до точка Б, казва Джейн Джейкъбс. Според нея, основната им задача е да направят улиците, а оттам и града, безопасни. Тротоарите предизвикват домино ефект, който може да е позитивен или негативен. В лошия случай - колкото повече хората се страхуват или пък нямат причина да излязат, толкова повече избягват да го правят и навън става по-опасно.

Тезата на Джейкъбс е, че градската среда, и в частност тротоарите, са охранявани не толкова от полицията, колкото от сложната мрежа от „очи“ на улицата. По тази причина, сградите следва да са ориентирани с гледка към улицата.

Несъзнателно минувачите, търговците и живущите работят в симбиоза, наблюдавайки улицата, така че да не се удава възможност за престъпления. Тях Джейкъбс нарича „естествените собственици на улицата“.

Колкото повече хора има, толкова по-безопасна е улицата и така привлича още повече хора. За да се постигне позитивния домино ефект, градът трябва да изпълнява следните изисквания:

Ясни граници между публично и частно

Обозначаването на публичните и частните пространства допринася за безопасността и оживеността на квартала. Когато има ясни граници, жителите и минувачите разбират къде са добре дошли и къде да не се натрапват. Пример за буфери между улицата (публичното) и дома (частното) са

Джейн Джейкъбс на пресконференция в Гринуич Вилдъж, 1961 г. малки градинки, огради, стъпала. С присъствието им се засилва принципа на Джейкъбс за „очи на улицата“. По-вероятно е живущите да наблюдават и да се чувстват отговорни за това, което се случва навън, ако границата между дома им и улицата е ясна, но не е изолираща. Ако хората вътре виждат активността, отвън се създава „естествено наблюдение“, което допринася за безопасността.

Сбирка на стъпалата пред дома, Ню Йорк

Заради ясните граници у живущите се създава чувство за собственост върху околните пространства. По-вероятно е хората да участват активно в поддръжката и наблюдението на прилежащите публични пространства, ако виждат, че личното им пространство е уважено. Стълбището пред входа например се превръща в споделена граница, където по естествен начин се случва непринудено общуване. Съседите са окуражени да контактуват без формалността на гостуването у дома, което допринася за създаване на общност, без да се нарушава лично пространство.

Линкълн Център, Ню Йорк

Джейкъбс се обявява против градоустройствения дизайн, който размива границата между публично и частно, като например огромни, празни площи или високите жилищни блокове без индивидуални входове. Така се създават неопределени пространства без общност, която да е собственик. Без ясни граници,

жителите не се чувстват свързани със заобикалящата среда, следователно не се интересуват от публичните пространства, което намалява сплотеността и безопасността.

Пример за проект, който Джейкъбс силно критикува е преустройството на Линкълн Център в Ню Йорк. Проектиран е от Робърт Моузес, един от най-влиятелните нюйоркски урбанисти, с когото Джейкъбс води идеологически, но и личен конфликт. Той е привърженик на модернизма и вярва в разчистването на гетата (от англ. slum clearance). Хиляди семейства, главно от афроамерикански произход, са изселени, за да се построят огромни, монументални сгради като Метрополитън Опера и Ню Йоркския балет. Прилежащите пространства са големи, празни площи.

Микс от функции

Желаният, според Джейкъбс, ефект за „очи на улицата“ се постига чрез смесването на офиси и жилищни сгради в рамките на един квартал. Така има минувачи сутрин, в обедната почивка, вечер - на път за дома. Присъствието им подсиурява безопасността на публичното пространство. Затова изследователката смята, че към микса трябва да се добавят и магазини, барове, кафета и ресторанти. Човекопотокът не стихва по този начин - подобни места привличат посетители както през деня, така и през нощта, което значи, че улиците никога не пустеят.

Успешен пример е Сейнт Лорънс в Торонто, Канада. Проектиран през 70-те върху бивш индустриален терен в центъра, кварталът включва микс от жилища, магазини и места за отдих и култура. Улиците са подходящи за разходки, има микс от стари и нови жилищни сгради за хора с различни доходи. Запазени и реновирани са исторически сгради. Символ на квартала е Пазарът Сейнт Лорънс, където жителите се събират да пазаруват и да посещават различни събития, постигайки общностна сплотеност. При проектирането са взети предвид мненията на гражданите, което е в линия с философията на Джейкъбс.

Сградата Гудерхам, квартал Сейнт Лорънс

Пазар Сейнт Лорънс, Торонто

Стъпалата като място за социализиране

В книгата си „Смъртта и животът на големите американски градове“ Джейкъбс многократно споменава несъгласието си със следното традиционно схващане, разпространено сред урбанистите в Америка през първата половина на 20 век:

„Реформаторите наблюдават как градските жители се „шляят“ около оживени улични ъгли, магазини за бонбони и барове, как пият газирани напитки, седнали на стъпала и ги осъждат накратко по този начин: „Окаяно положение. Ако тези хора имаха прилични домове и по-прикрити лични пространства навън, нямаше да са на улицата!“

Квартал „Капана“, Пловдив

Всъщност оживените градски улици са изключително важни, защото създават чувство за обща идентичност, уважение и доверие сред общността, казва Джейкъбс. Кварталите и улиците им създават условията за спонтанно, естествено общуване и образуването на мрежа от познания, което на свой ред позволява животът в метрополиса да процъфтява.

„Голямата маса“ в кв. Оборище, София

Безличните градски улици, от друга страна, създават чувство за анонимност, при което изолиралите се живущи и случайните минавачи не виждат и не се чувстват отговорни за това, което се случва навън. Джейкъбс смята, че това се случва при жилищни проекти, където липсата на оживеност кара хората да се изолират, а това позволява да се случват престъпления.

Предложение на Робърт Моузе за магистрала през Манхатън, Ню Йорк Сити

Жители блокират улиците с боклук, за да протестираат лошата поддръжка на чистотата, Ийст Харлем, 60-те години на 20 век

Активистката успява да предотврати няколко проекта, предложени от противника ѝ Робърт Моузе, който иска да разруши редица исторически квартали, за да прокара магистрала през централни части на Ню Йорк Сити. Такъв пример е проектът му за магистрала с 10 ленти, която да прорязва Манхатън. Ако беше построена квартали като Сохо, Литъл Итали, Чайна таун и Гринуич вилдъж нямаше да са запазени.

Тротоарите възпитават децата

Джейкъбс споменава и друго твърдение на традиционните урбанисти с което не е съгласна. Става въпрос за децата и улицата – според традиционалистите улиците подканват децата да обсъждат неуместни теми и да научават „нови методи за неспазване на закона толкова успешно, колкото ако бяха в поправителен дом“. Оттам и модернизъмът определя пространства като площадки и паркове, които са „винаги по-чисти от градските улици“, като по-подходящи за децата. Смята се, че малките граждани трябва да избягват улиците.

Джейкъбс отхвърля това мнение. Дава примери, като Ийст Харлем в Ню Йорк Сити и жилищни проекти във Филадельфия, където отворените пространства и парковете са приоритизирани пред оживените улици, подходящи за пешеходци. Резултатът бива обезлюдяване, ниско наблюдение и увеличение на престъпността.

В книгата споделя анекдотичен пример как синът ѝ бяга от четирима момчета на площадката и разказвайки случката след това, възкликва „уплаших се, че ще ме хванат, когато минавам през детската площадка. Ако ме бяха хванали – край.“ Артистът Джеси Рейчек, който е израснал в Бруклин, пък ѝ разказва как когато са искали да правят нещо „антисоциално“, отивали в парк Линди, където „големите“ не ги виждат, а когато играели на улицата, нищо не им се разминавало.

Според изследователката оживените улици към които има насочени погледи предлагат безопасност, разнообразни дейности и „база“ извън дома, в която децата играят, срещат се с приятели и формират светогледа си.

Паркът е огледало на квартала

В центъра на градския анализ на Джейкъбс седи паркът. Тя казва, че парковете не могат да трансформират квартала и автоматично да го подобрят, както често смятат модернизмите. Вместо да го променят, те отразяват какъв е квартала, служат за огледало.

Популярните и годни за живеене квартали с разнообразни функции и оживени улици привличат хората, следователно ги привличат и към парковете. Като улиците, тези паркове стават оживени, населени и градския живот процъфтява с лекота.

Непопулярните паркове, в непопулярните квартали

привличат малко хора, както и непопулярните улици привличат криминалност. Парковете в подобни квартали не са проблематични само заради изпуснатите възможности, но и защото имат негативен ефект върху целия квартал. Джейкъбс пише: „Колкото по успешно градът вкара ежедневното разнообразие от функции и техните потребители на улиците, толкова по-успешно, естествено и икономично, хората обживяват и подкрепят добре разположените паркове, които на свой ред допринасят за благо на квартала, вместо да той да пустее“.

Кварталът като комплексна и продължителна тъкан от пресичащи се улици и функции

Единствените структури, които „демонстрират полезни функции на реално самоуправление“ са градът като цяло, улиците и кварталите, пише Джейкъбс относно заключителната тема на анализа ѝ – градското самоуправление.

Ефективното градско проектиране трябва да се цели към оживени, пресичащи се улици без ясно начало и край, които да ги разделят на отделни градски единици. Парковете, площадите и обществените сгради трябва да се вплетат в уличната тъкан, създавайки нейната „комплексност и разнообразна функция“.

Вместо отделни квартали с прилежащите им улици, които формират големи самоизолиращи се урбанистични парчета, Джейкъбс подчертава нуждата от взаимосвързани улици като метод за изграждането на градска мрежа, обхващаща целия район. Свързаността допринася за „функционалната идентичност“ на отделните райони, което и позволява за по-ефикасно самоуправление.

Александра Страхилова

Сентрал парк, Ню Йорк, САЩ

Покупката на жилище в София става мисия невъзможна през 2025

Със средните заплати за седем години може да се купи едва двустаен апартамент в столицата

"Къщата с ягодиите" - считан за най-скъпия имот в център на София

2024 г. се оказа изключително динамична година в сферата на строителството с повишение на цените и задържане на лихвите. Търсенето на жилища е по-голямо от предлагането, същевременно цените нараснаха значително. Според Националния статистически институт се очаква скок с до 18% на стойността им през 2025 г.

Ситуацията е такава, че се търсят средни по големина апартаменти до 90 кв.м и най-много двустаен под 70 квадрата. Цената им, естествено, зависи от локацията. В южните райони най-скъпи са жилищата в "Манастирски ливади" и "Кръстова вада", а най-евтини са в северните и западните райони.

Данните от пазара ясно демонстрират значително разминаване – голямото търсене изпреварва значително предлагането, което ограничава изборите на купувачите и допълнително поддържа високите цени. Интересът към по-големи жилища намалява заради нарастващите им цени, което обяснява защо 60%

от сделките в София са за двустаен апартаменти. Тристаините съставляват 35% от продажбите, докато четиристаините и многостайните са едва 4%.

Голяма част от българите търсят жилище в квартала, в който живеят, за да може в бъдеще там да се настанят децата им. Според статистиката в Западна Европа над 80% от хората живеят под наем поради невъзможността да придобият собствен дом.

Средната цена на апартамент в София е 1600 евро за кв.м, средната нетна месечна заплата е 1200 евро. На база достъпност сме сред първите места в Европа. В Полша 4200 евро е средна цена на кв. м за апартамент, в Прага - 6 400 евро, в Париж – космическите 18 000 евро.

Въпреки голямата достъпност според статистиката, практиката сочи друго. Очакванията са имотите да поскъпнат с 15-18%, колкото е и прогнозираното увеличение на заплатите за следващата година. Статистиката показва, че със средни за страната заплати от седем години може да купим едва двустаен апартамент в София.

Според данни на

Националния статистически институт в края на първото тримесечие у нас средното възнаграждение е 2300 лева или 27 600 лева за година. Средната цена на квадратен метър за жилище в София е 1650 евро, като за 60 квадрата или двустаен трябва да се платят 100 000 евро или 193 050 лв общо. Така, за да си закупи апартамент в София, човек трябва да работи 7 години само за него, без да се отчитат други месечни разходи.

Сумите са непосилни за по-голямата част от българите, за което свидетелства и покачването на ипотеките. Според новите изисквания, максималният срок по договора за кредит не трябва да е по-дълъг от 30 години. Масово българите теглят ипотеките за покупки на имоти, като договарят толкова дълъг срок. Основна причина за договаряне на по-дългия срок в началото е месечната вноска да е по-малка, но след това да погасят остатъка значително по-бързо.

Според експертите обаче, за да определиш какъв месечен доход трябва да имаш за ипотечен кредит, трябва да си сигурен, че коефициентът

на задлъжнялост не надвишава допустимия коефициент на банката. Когато изчисляват какъв доход трябва да имаш за ипотечен кредит, банките обикновено не допускат коефициентът на задлъжнялост да е над 40%. Ако твоят коефициент е под 40%, значи няма нужда да се тревожиш какъв доход трябва да имаш за ипотечен кредит. Ако надвишава споменатия процент, гражданинът трудно ще бъде одобрен.

Например, ако банката изисква максимална задлъжнялост до 50%, при кредит в размер на 240 000 лева за 25 години и месечната вноска би била максимум 1000 лева. Месечният доход би трябвало да е минимум 2000 лв., без други разходи, което прави закупуването и изплащането изключително трудни.

Георги Белев

"Гунди - Легенда за любовта" раздвои феновете, но е най-гледаният филм в страната след 1989 г.

"Гунди - Легенда за любовта" определено не е поредният провокативен български филм, който да те кара да се питаш защо изобщо е създаден. Лентата, режисирана от Димитър Димитров, представлява дълбоко емоционално пътуване през живота на една от най-обичаните и значими фигури в българската история - Георги Аспарухов, известен като Гунди. Човек, който остава завинаги в сърцата на съвременниците, които са го познавали, и в мислите на всички, които са чували разказите за него.

Павел Иванов в ролята на Гунди

Със своето уникално присъствие на терена той не само се утвърждава като символ на ПФК „Левски“, но и заслужено е признат за най-великия футболист на България за ХХ век. И въпреки че продуцентите Иван Христов и Андрей Арнаудов почитат паметта му с този филм, те също така предизвикват разделение сред феновете на футбола. Естествено, това не е нещо неочаквано, особено когато става дума за историческа личност със статута на идол за феновете. За някои зрители „Гунди - Легенда за любовта“ е точно това, което са очаквали - една трогателна биографична драма за живота на любимия им футболист. За други, обаче, филмът не успява да пресъздаде истинската същност на Георги Аспарухов и да отдаде нужното уважение към личността му. Именно тези разногласия породиха поредица въпроси, отговори и коментари усилиха интереса към лентата. За част от феновете „Гунди - Легенда за любовта“ е начин да се върнем към времето, когато футболът у нас е бил нещо повече от бизнес. Епоха, в която България все още е била горда със своите футболисти. Филмовата драма е възприемана като

важен и необходим опит да се увековечи паметта на Георги Аспарухов - Гунди като човек, олицетворяващ изгубени от съвременното общество ценности.

Георги Аспарухов - Гунди

Продуцентите, заедно с режисьора Димитър Димитров, пресъздават не само легендата за Гунди, но и духа на неговото време. Филмът засяга ключовия момент в кариерата на Аспарухов, когато „Милан“ му предлага шанс да заиграе там, в един от най-големите европейски клубове. Въпреки невероятната възможност, Гунди решава да остане верен на България. За мнозина това решение олицетворява неговия характер на човек, който поставя любовта към родината над личните амбиции. Емоционалните сцени във филма, макар и

драматизирани, се стремят да пресъздадат както успехите на терена, така и по-малко познатите моменти от живота на Георги Аспарухов. Според някои критици именно този подход поражда противоречиви реакции, защото лентата не успява да оправдае напълно високите очаквания, генерирани от светлите спомени за фигурата на Георги Аспарухов. Една от най-често срещаните забележки е свързана с липсата на дълбочина и автентичност при пресъздаването на характера му. Режисьорът Олег Ковачев, който през 2003 г. създава документалния филм "Балада за Гунди", спонсориран от БНТ, изразява открита критика в социалните мрежи. В публикация във Facebook той пише: „Да ме извинят моите приятели Иван и Андрей. В този филм го няма Георги Аспарухов. Няма го притеснителният, срамежливият любимец на българския народ. Видях един фукльо, жонглиращ с топката. Видях един обигран свалач. Но не видях Гунди.“ Тези думи отразяват усещането на част от публиката, че филмът представя изопачена версия на Гунди, която е в противоречие с образа, познат на поколения българи. Вместо скромната и земна личност, филмът изобразява

персонажа като повърхностен и театрален. Друг често критикуван аспект е прекомерният фокус върху връзката между Гунди и съпругата му Величка Маркова (Лита). Въпреки че историята им е трогателна, мнозина смятат, че тя ненужно засенчва спортните постижения на Аспарухов. Този подход, според някои критици, кара филма да изглежда по-скоро като мелодрама, отколкото като сериозна биографична продукция. Все пак, всички можем да се съгласим за едно: „Гунди - Легенда за любовта“ постигна нещо, което малко български филми могат - провокира дебат. За някои зрители това е произведение на изкуството, което докосва сърцето. За други е недоляпан опит да се комерсиализира историята на Георги Аспарухов. И въпреки раздвоението около продукцията, нещо безспорно обединява всички: Георги Аспарухов е фигура, която продължава да вдъхновява. Вероятно както качествата на продукцията, така и този факт е повлиял върху безспорния успех, който лентата отбеляза. За 17 дни регистрира над 397 хил. зрители и така стана най-гледаният филм в страната след 1989 г.

Симеон Коен

Кога срещите на футбола и киното бележат касови успехи

Харизмата на спортните легенди Пеле, Вини Джоунс, Зиган, Ибрахимович, Кантона и Бербатов превзема зеления терен и червения килим

Футболът и киното често изглеждат като два напълно различни свята - единият изпълнен с много адреналин, а другият подвластен на магията на изкуството, която оживява на големия екран. Понякога пътищата им се пресичат по най-неочаквани начини. Някои футболисти, след като завършват кариерата си, решават да пробват късмета си като актьори - било като звезди на големи продукции, или като второстепенни персонажи, уплътняващи фона на големите звезди.

Макар че не всички футболисти, пренасочили се към киното, могат да се нарекат актьори, появата им на екрана е достатъчно доказателство, че сценичното присъствие ги влече. А някои дори демонстрират, че харизмата им работи и на зеления терен, и на червения килим, по който филмовите звезди преминават преди гала вечерите на най-престижните кино награди. Проследяваме някои от най-известните примери за футболисти, станали част от света на „седмото изкуство“.

Вини Джоунс

Докато много песнионирани футболисти продължават кариерата си в спортната индустрия под една или друга форма, някои, като бившия халф на Уимбълдън Вини Джоунс, имат късмета да направят пълния преход към актьорската професия. Имиджът на лошо момче му

помага да се vyplъти в роли на престъпник, гангстер или побойник, а футболните му умения - да участва във филми, свързани с този спорт. Джоунс дебютира в киното с филма „Две димящи дула“ (1998), като за изпълнението си в него печели наградата Емпайър за най-добър новодошъл актьор.

Димитър Бербатов

Българската звезда, сред чиито съотборници е и Кристиано Роналдо, се появява във филма „Революция Х“. В лентата Бербатов играе мафиотски бос под името Караваджо, а негови екранни партньори са познатите от „Под прикритие“ актьори Мариан Вълев-Куката и Александър Сано.

Егсон Насименто - Аранчис Пеле го

Бразилската суперзвезда, считан за един от най-великите футболисти в историята, е имал и свои звездни моменти в киното. Най-запомнящата му роля е в „Escape to Victory“, където играе ефрейтор Луис Фернандес. Там той си партнира с футболиста Боби Мур и актьора Силвестър Сталоун.

Пеле има участия и в други филми, сред които „O Varão Otelo no Varato dos Bilhões“ (1971), „A Marcha“ (1972), „A

Minor Miracle" (1983), „Pedro Mico" (1985), „Hotshot" (1986), „Os Trapalhões e o Rei do Futebol" (1986), „Solidão, Uma Linda História de Amor" (1989) и „Mike Bassett: England Manager" (2001).

Ерик Кантона

След пенсионирането си през 1997 г. на едва

30-годишна възраст, Ерик Кантона преминава към киното.

Бившият нападател на Манчестър Юнайтед се появява като френски посланик във филма „Елизабет“ редом с Кейт Бланшет. След това се снима и в други продукции в

Англия и Франция.

Зинедин Зидан

На терена Зидан е един от

най-добрите футболисти. Извън него французинът е срамежлив и избягва светлината на прожекторите. Не е човекът, когото бихте очаквали да видите с перука и очна линия в

„Астерикс“ филм, нали? Но Зизу участва в „Астерикс на Олимпийските игри“, където изиграва персонаж на име Нумеродикс. Освен това, той се появява и в два от филмите „Гол“.

Златан Ибрахимович

Ибрахимович се оттегля от футбола през юни 2023 г. след дълга и успешна кариера в някои от най-големите клубове в Европа като Барселона, Ювентус и Манчестър Юнайтед.

Същата година той се превъплъщава в римския войн Кайус Антивирус в „Астерикс и Обеликс: Мисия Китай“. Макар филмът да не получа-

ва добри отзиви, сцените със Златан определено привличат внимание.

Симеон Коен

От архивите: Незабравимите футболни победи на "Марек" от Станке Димитров

Футболистите на Марек през 1978 г. с купата на Съветската армия

В настоящия брой припомняме страница от успехите на българския футбол, написана през миналия век от отбора на Марек от град Станке Димитров (днес Дупница).

В онези години е било цяло събитие отбор от неокръжен град да има свой отбор в първата лига, пък камо ли да стане трети в класирането и да спечели купата на Съветската армия. Пък и гостуванията на стадион "Бончук" никога не били леки... През сезон 1976/1977 клубът извоюва бронзовите медали в шампионата и печели правото да играе в Европа.

Първи съперник там е унгарският Ференцварош. Треньорът на „маджарите“ Ерньо Далноки довежда на „Бончук“ половината национален отбор на Унгария, начело с халфа от световна класа Тибор Нилаши. 14 септември 1977 г. за изненада обаче е един много студен ден. Малка хитринка може би е, че в съблекалнята за гости печка въобще не е запалена,

а "любезните" домакини казват "Ще има топла вода да се избаняте след мача".

За да не умрат съвсем от студ, унгарците молят поне за чашка коняк. Веднага се поръчва да занесат в съблекалнята на гостите цял кашон от култовия на времето "Плиска".

Ударили по едно за кураж, онези излезли решени да се разправят с Марек.

В европейския дебют загрелите унгарци са тотално разбити на терена, а от коняка им остава само горчивият привкус. Легендата на клуба Сашо Паргов къса мрежата след топовен изстрел и така отбелязва първия гол за тима си в Европа, а след него близнаците Иван и Венцислав Петрови правят 3:0! На реванша в Будапеща напълно както е по план, дупничани се бранят като опълченци и губят само с 0:2. Така постигат целта си и продължават във втория кръг...

..а там ги чака не кой и да е, а баварският колос Байерн Мюнхен. За този мач може и ще се разкаже много, защото със сигурност е един

от най-великите моменти в историята на българския футбол. Реално това е първото гостуване на Байерн в България, при това на възможно най-екзотичното място. Първият двубой е на олимпийския стадион в Мюнхен и резонно завършва с успех на домакините с 3:0. Именно този лесен успех предвещава ваканционното настроение на баварците, които пристигат в България за един протоколен реванш, за да затвърдят сигурното си продължаване напред в турнира.

По онова време за Байерн играят възможно най-силните национали на ФРГ. Кой ли обаче предполагал, че Сашо Паргов и веселата компания от Дупница могат да направят каквото и да било срещу едни от най-добрите футболисти в света? Преди мача-реванш от Байерн подариха на Марек няколко кашона чисто нови екипи на "Адидас" и футболни обувки последен модел. Когато пратеник на клуба пристига в Станке Димитров, за да огледа стадиона, меко казано остава потресен от олющената

съблекалня за гости. Дори тактично запитва: "Вижте, господа, Румениге тук ли ще трябва да се изкъпе?" "Е, като не ще, да ходи мръсен" бил отговорът на стопаните.

За реванша в града е истински празник. Мачът е в сряда, но предишната неделя била работен ден за целия град, за да може денят на двубоя да бъде почивен. На 2 ноември 1977 г. автобусът на Байерн пристига 2 часа преди мача, но германците въобще не подозирали за това, което ги очаквало на стадион "Бончук". Първите им впечатления предизвикват мощен културен шок. Дупница в онези години не е чак толкова уютно място, а и във футболно отношение никога не е била гостоприемна и баварците бързо се досещат, че им предстои сериозно изпитание срещу напълно непознат и непредсказуем съперник.

Двубоят е от 15 ч., но още преди обяд "Бончук" вече е препълнен от над 30 000 запалянковци. Вали дъжд и като цяло времето е лошо. Германците, които в кариерите си са виждали какво ли не във футбола, при излизането си да се разтърпят на терена остават безкрайно впечатлени от препълнените трибуни час и половина преди началото на мача. Дори по клоните на дърветата около стадиона има хора.

Стадионът едва не рухнал от рева на въодушевената публика.

Домакините стартират мача толкова силно, че не оставят никакъв шанс на немците да се окопятят.

Малко след като по Радио София завършва предаването за нивото на река Дунав в сантиметри, се включва пряко в ефир коментаторът от мача в Станке Димитров Тихомир Бенчев. "Драги слушатели, на стадион "Бончук" става истинско чудо! Марек води на Байерн с 2:0!", реве Бенчев в ефира.

На терена пък не може да се познае кой отбор е германското страшилище и кои са "рендетата" от България. Марек подпуква баварците още от началото. Байерн все пак оцелява по чудо, но за Марек остава фактът, че прави своя мач за историята, който ще се помни завинаги. Всички на "Бончук" били безкрайно щастливи, защото побеждават отбор от световна класа.

Къде е „Марек“ в момента? През лятото на 2010 г. заради липса на финанси Марек се отказва от участие в Западната „Б“ група. Клубът обявява фалит заради натрупани дългове от 1.5 млн. лева. През юли 2010 г. е създадено ново дружество под името Марек 2010, което започва участие от „А“ окръжна група. През лятото на 2015 г. Марек за втори път в рамките на 5 години е обявен в несъстоятелност. Създадено е ново дружество, наречено Марек 2015. През сезон 2015/16 отборът печели промоция за Югозападната група на Трета лига, където участва през следващите години без особен успех. Въпреки това, преди няколко години отборът завършва на първо място в Югозападна трета лига и си спечелва промоция в професионалния футбол.

Даниел Лозев

Как VAR убива най-популярния световен спорт

Днес технологиите продължават да оказват голямо влияние върху почти всеки аспект на живота. Ако сте смятали, че технологиите се използват само в промишлеността и големите организации, може би ще се изненадате да разберете, че те се използват широко и във футбола.

Доскоро в най-популярния спорт в света иновациите се използваха, без да имат решаващата дума при провеждането на мачовете. От 2018 г. насам, обаче, по време на турнира за Световната купа в Русия, VAR (от англ. Видео асистент рефер - VAR) се утвърди като неразделна технология, която помага за вземането на важни решения по време на мачове. VAR технологията е „ползна“ в мачовете, тъй като се предполага, че трябва да помага да се забележи това, което главният съдия и

VAR в действие. Източник: Pixabay

страничните съдии не могат да видят. Тъй като иновативните решения стават неразделна част от висшите лиги по света, е трудно да се пренебрегне тяхното значение и въздействието им.

Истината е, че системата VAR отнема от естествения ход и спонтанността на футбола и че забавянията и прекъсванията, за да се установи по-прецизно дадено положение, правят играта по-малко приятна за гледане. Да споменем само дългите забавяния в най-емоционалните моменти,

когато отбор отбележи гол. Ами ако въпросният играч е бил само на сантиметри встрани и за потвърждение това трябва да се чака минута-две, а в някои ситуации и до 5-10 минути? Това спира играта, сваля емоцията и провокира други реакции у феновете.

Изчезва динамиката на терена, притъпява се остротата на футболистите, защото са стояли на място 5 минути, чакайки решението на технологията.

Това, от своя страна, се отразява по различен начин на двата отбора.

За едните прекъсването се явява време за отдих и почивка, тъй като са били превъзходни до този момент от своите съперници, докато другия отбор е ошетен, тъй като паузата е отнела мощта, която са имали футболистите дотогава. В следствие на това и естествено качеството на футбола е по-ниско. Това отнема от емоцията, която прави футбола ненадминат.

Отсъства в голяма степен и прозрачността.

Само съдията и екипът на VAR могат да гледат повторенията, когато даден инцидент се преразглежда. Причината за това е да се избегне непропорционален натиск върху съдията от страна на феновете, но по този начин отборите не знаят кои инциденти са били разгледани от видеорефера и се губи доверието в системата. Също така тълкуването

на решенията на VAR може е субективно и непоследователно в различните лиги и състезания, различни длъжностни лица могат да тълкуват еднакви инциденти по различен начин, което неминуемо води до объркване и спорове.

Освен тази непоследователност в решенията, голям проблем са ограничените ъгли на камерата. VAR разчита на наличните ъгли на камерата, но понякога няма достатъчно видими ъгли, за да се вземе безспорно решение. На практика, не са изключени грешните отсъждания. Ако технологията не предпазва от неправилни решения, защо тогава не оставим съдийството изцяло на човешкия фактор. Поне ще се знае, че грешката е на действително лице, което да понесе отговорност. Като междуременно, играта няма да се бави и публиката няма да изпитва раздражение, вместо удоволствие.

Явор Баев

Изчезването на класическия №10 във футбола или триумфът на тактиката над магията

Лионел Меси, източник Marca

Във футбола „десетката“ винаги е била символ на магия, креативност и свобода. Играчите с този номер са сърцето на отбора, плеймейкърите, които виждат играта с ходове напред и намират решения, които никой друг не забелязва. Въпреки това, съвременният футбол постепенно изтласква тази роля на заден план, превръщайки играта в поле за тактически битки и роботизирани изпълнения. Но защо става така? Ролята на класическия №10 възниква с развитието на футбола през първата половина на XX век. В тактическите формации на онова време, този номер е носен от играча, който действа между халфовата линия и нападението - плеймейкърът. Той не само организира атаките, но и вдъхновява съотборниците

си с визията и техниката си. Един от първите легендарни носители на „десетката“ е бразилският гений Пеле. По време на Световното първенство през 1958 г. той демонстрира какво означава да носиш този номер, като води Бразилия до първата ѝ световна титла. Малко по-късно Диего Марадона, друг велик номер 10, се превръща в символ на индивидуалната магия и на победата над тактическите ограничения.

През годините класическите „десетки“ се превръщат в легенди

Йохан Кройф променя тотално начина, по който футболът се играе, със своята визия и тактически усет. Мишел Платини, французинът, който вдъхновява Ювентус и националния отбор на Франция, е друга икона, която олицетворява този номер. Зинедин Зидан също е сред тях - маестро на топката,

който управлява темпото на играта с лекота и финес. **Съвременният футбол също роди свои герои**

Лионел Меси, един от най-големите играчи в историята, запази магията на „десетката“ в модерния свят на футбола. В интервю с легендата Зинедин Зидан, организирано от „Адидас“, Меси казва: „Десетката е специална. Тя изисква не само талант, но и въображение.“ Зидан допълва: „Аз играех с една секунда пред другите, но Меси играе с три.“ В съвременния футбол обаче ролята на класическата „десетка“ става все по-бледа. Причината е в еволюцията на тактическите схеми. Отборите вече залагат на компактни формации, където акцентът е върху физическата издръжливост и тактическата дисциплина. Зоналната защита и високият пресинг ограничават пространството за креативните играчи,

а задачите, които преди изпълняваше „десетката“, сега се разпределят между няколко футболисти.

Системи като 4-3-3 или 4-2-3-1 изискват от играчите да бъдат универсални - да могат да атакуват, но и да се връщат в защита. В тази среда „десетката“ губи свободата си и често се измества по крилата или дори в по-дълбоки позиции.

Днес футболът е по-скоро наука, отколкото изкуство

Играта е толкова детайлно анализирана, че импровизацията често се смята за риск. Това води до усещане за „роботизация“, където играчите се движат по строго определени траектории и вземат решения, базирани на предварително зададени инструкции.

Това е причината, поради която играчи като Лионел

Меси, Неймар или Лука Модрич са толкова ценни. Те са рядкост в свят, където индивидуалният талант все повече се потиска. Изчезването на класическата „десетка“ е загуба не само за футбола, но и за феновете, които обичат играта заради нейната непредсказуемост. Десетката беше повече от номер - тя беше възглъщение на въображението, радостта и магията. Тя носеше в себе си обещание за нещо специално, нещо, което можеше да те накара да обикнеш футбола. Може би ще видим нова ера на креативност в бъдеще. Но за момента магията на №10 остава в историята - като символ на една романтична и вълнуваща епоха. И тя все повече ни липсва.

Стилиан Воруков

Спортът като антистрес съюзник на студентите

Източник: Canva

В живота на всеки студент стресът е неизбежен. Натовареният учебен график, подготовката за изпити и балансирането на личния живот често водят до усещане за напрежение и умора. Въпреки това, съществуват възможности за справяне със стреса и една от най-ефективните е свързана с физическата активност. Тук представяме някои ползи от спорта, изведени от практиката и от научните изследвания на Световната здравна организация (СЗО) и на националните институти по здравеопазване, както и книгата “Искра” на Джон Ратей, която дава голям брой сведения за това как мозъкът и умът си взаимодействат.

По време на физическа активност нашето тяло извършва голям брой процеси, които ни карат да се чувстваме по-добре и да се справяме по-лесно с проблемите в ежедневието. Един от тях е свързан с освобождаването на ендорфин или още наречен “хормон на щастието”, който подобрява настроението и помага да се справим с тревожността. Ендорфинът е считан и като естествено болкоуспокояващо за човешкото тяло, което създава усещане за удовлетворение и спокойствие след тренировка. Друг процес, който се осъществява в организма в следствие на някакъв вид спорт е намаляването на нивото на кортизол. Кортизолът е хормон, който е

свързан със стреса и колкото по-напрегнат е човек, толкова по-високи са стойностите в организма. Редовните физически активности спомагат за понижаването на кортизола и позволяват на тялото да се възстанови и отпусне по-лесно.

Стресът често е причина за проблеми със съня, но спортът има доказано положително въздействие върху качеството му. Честите тренировки помагат за синхронизирането на биологичния часовник на тялото (циркадният ритъм), особено ако се правят сутрин или през деня, което води до по-добра структура на съня и по-лесно събуждане. Физическата активност увеличава и дълбокия, възстановителен етап на съня, който е важен за регенерацията на тялото и ума. Хората, които тренират редовно, се чувстват по-отпочинали. Спортът помага на

студентите да намалят времето, прекарано пред екраните на електронни устройства, особено вечер. Това е важно, защото синята светлина от екраните нарушава съня. Дори кратки разходки, йога или леки упражнения могат да доведат до значително подобрение в качеството на съня и да помогнат на студентите да се справят с натоварванията и стреса.

Редовната физическа активност подобрява кръвообръщението и снабдяването на мозъка с кислород. Това повишава концентрацията, способността за вземане на решения и продуктивността. Студентите, които практикуват спорт, често забелязват, че са по-фокусирани и организирани в учебния процес и не се поддават на това да бъдат разсеяни от своите съученици.

Много спортове са отборни. Участието в

тях развива умения за сътрудничество, комуникация и взаимно уважение между съотборниците, което е полезно както в академичната, така и в професионалната сфера. Екипните усилия изискват също сериозен ангажимент и дисциплина, а това помага на студентите да планират по-добре времето си и да балансират успешно между учебни задължения, спорт и социален живот. Освен всичко това, отборните спортове създават социална платформа, в която студентите намират приятели и подкрепа – особено важно за първокурсниците и за тези, които са далеч от дома. Попаднали в благоприятната среда, те успяват да преодолеят

Източник: Canva

чувството на изолация, като същевременно изграждат позитивни и стабилни социални връзки.

Как бихме могли да включим спорта в ежедневието ни? За студентите, които искат да интегрират спорт в своето ежедневиe, не е необходимо да се ангажират с интензивни тренировки или професионални спортове. Ето няколко прости начина за активност и за намаляване на стреса:

- кратки разходки или джогинг (дори 30 минути на ден ходене или джогинг могат значително да

подобрат настроението)

- фитнес и групови тренировки

- йога и медитация (отличен начин да комбинираме физическа активност с ментално отпускане, като помагат за успокояване на ума и подобряване на гъвкавостта)

- участие в спортни клубове и отбори (не само ще осигури възможност за редовни тренировки, но и ще разшири социалния кръг)

Департаментът по спорт в СУ предлага занимания по 23 вида спорт като футбол, баскетбол, волейбол, джудо, народни танци, пилатес и още много други. Студентите, които са практикували даден спорт професионално, могат да се свържат с преподавателите, за да се запишат за представителните отбори на СУ, които участват в различни турнири и състезания.

Спортът не само подобрява физическото здраве, но и е добър помощник в борбата със стреса. За студентите, които ежедневно се сблъскват с множество предизвикателства, редовната физическа активност може да бъде ключът към по-добро психическо благополучие, по-висока продуктивност и по-здравословен начин на живот. Независимо дали предпочитате индивидуални упражнения или отборни спортове, важното е да намерите нещо, което да ви носи удоволствие и да го интегрирате в своята ежедневна рутина.

Мартин Сораков

Източник: Canva

Източник: Canva

Работещите „gen-Z” и милениали са позитивно настроени за 2024 г.

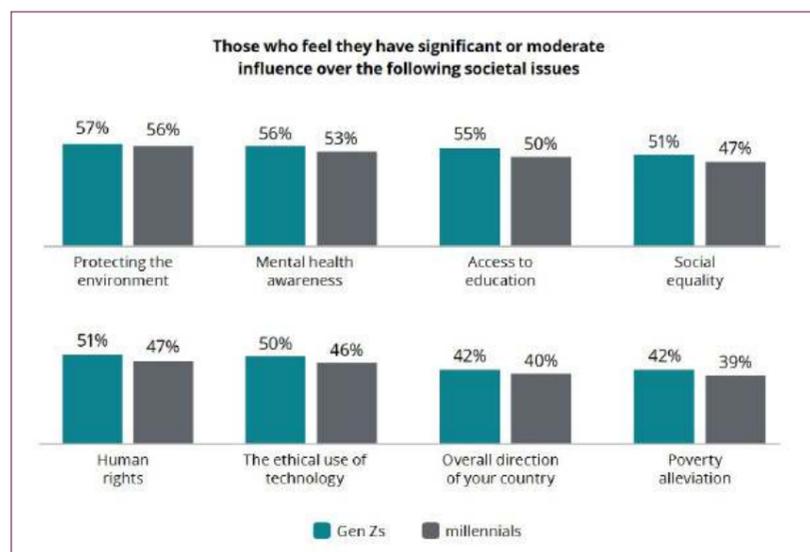

Източник: Canva

Преобладава оптимизмът сред поколението Z и милениалите относно глобалната икономика, личните финанси и атмосферата на работното място. Това показва тазгодишното проучване на Deloitte, Global 2024 Gen Z and Millennial Survey. Родените между 1983 г. и 2005 г. обаче докладват и притеснения, на първо място свързани с разходите за живот. Повод за стрес са и безработицата, климатичните промени, психичното здраве и престъпността. Навлизането на генеративния изкуствен интелект буди несигурност у работещите. Разпространено е мнението, че бизнесът не прави толкова, колкото може във връзка с обществените проблеми като климатичната криза и социалното неравенство. В проучването на Deloitte участват 22.8 хил. респонденти от 44 страни, а анкетите са попълвани между ноември 2023 г. и март 2024 г.

Предпазлив оптимизъм относно икономиката и личните финанси

Близко една трета от поколението Z и от милениалите смятат, че през идната година икономиката в страната им ще се подобри. Позитивните възгледи отчитат ръст от миналата година и пик от предпандемичното проучване на Deloitte през 2020 г. Оптимизмът обхваща и личните финанси – близо половината от поколението Z и 40% от милениалите очакват финансовата им ситуация да се подобри. Въпреки това, финансовата несигурност е значим проблем. Около една трета и от двете поколения

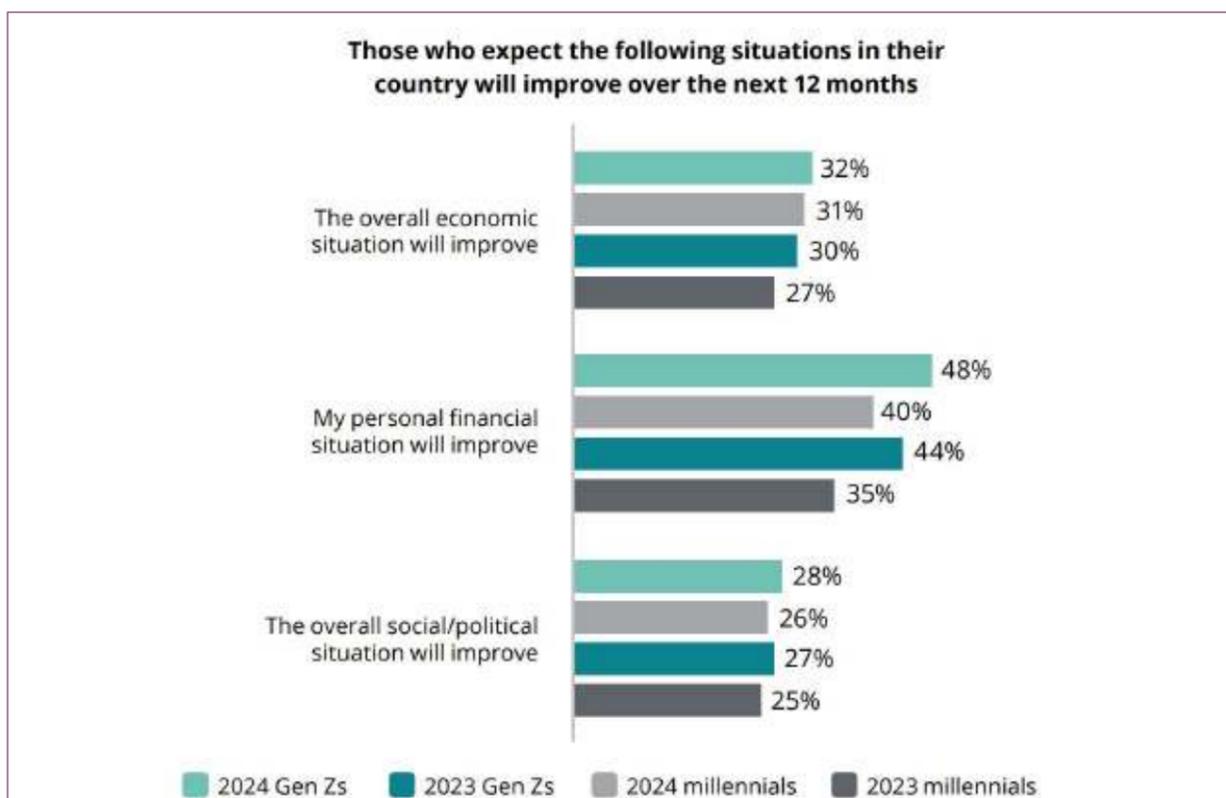
Източник: Deloitte

се чувстват финансово нестабилни, а над половината живеят от заплата до заплата. Среща се несигурност и относно социалната и политическата обстановка. В редица страни предстоят ключови избори, а само четвърт от респондентите очакват позитивни промени за следващата година – минимален ръст от 1% спрямо миналогодишното проучване. Около 60% от родените между 1983 и 2005 г. не смятат, че имат влияние върху посоката, която поема страната им, но се усещат способни да допринесат за подобряването на обществените проблеми като климатичните промени, менталното здраве и образованието.

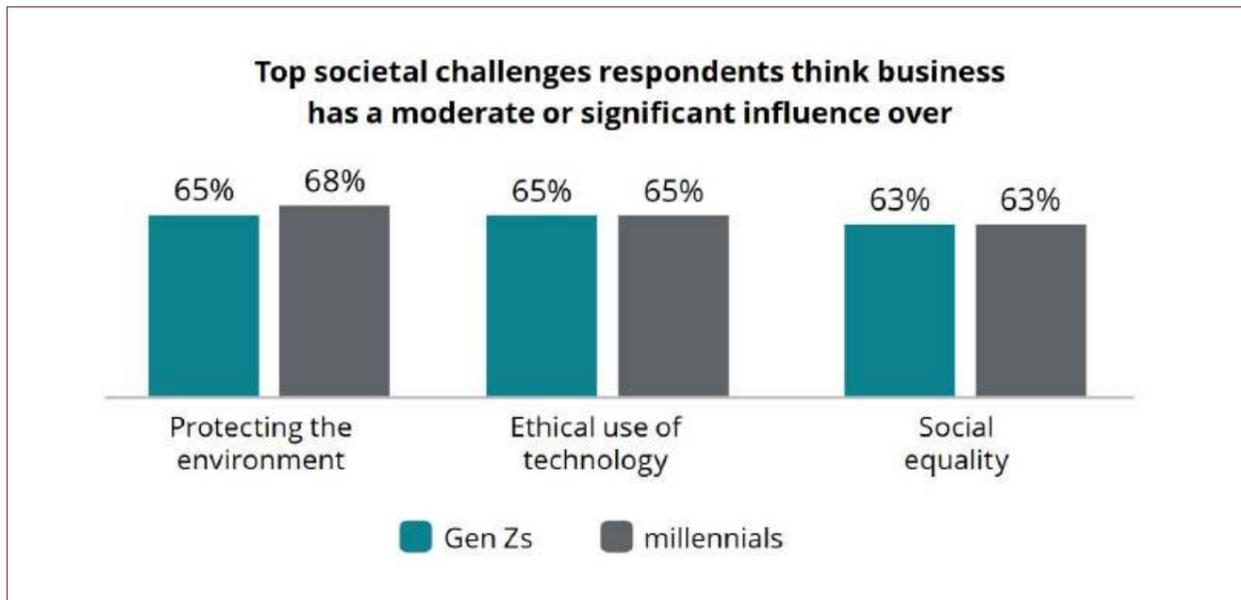
Опазването на околната среда оказва ефект върху кариерните решения и консумацията

Грижата за природата остава приоритет за поколението Z и милениалите, като респективно 62% и 59% от тях казват, че са чувствали притеснение относно климатичните промени през изминалия месец. И двете поколения активно предприемат мерки за намаляването на екологичния си отпечатък, като искат държавата да изиска от бизнеса същото, а пък бизнеса да помогне на клиентите да правят по-устойчиви избори.

Според респондентите, бизнесът има най-

Източник: Deloitte

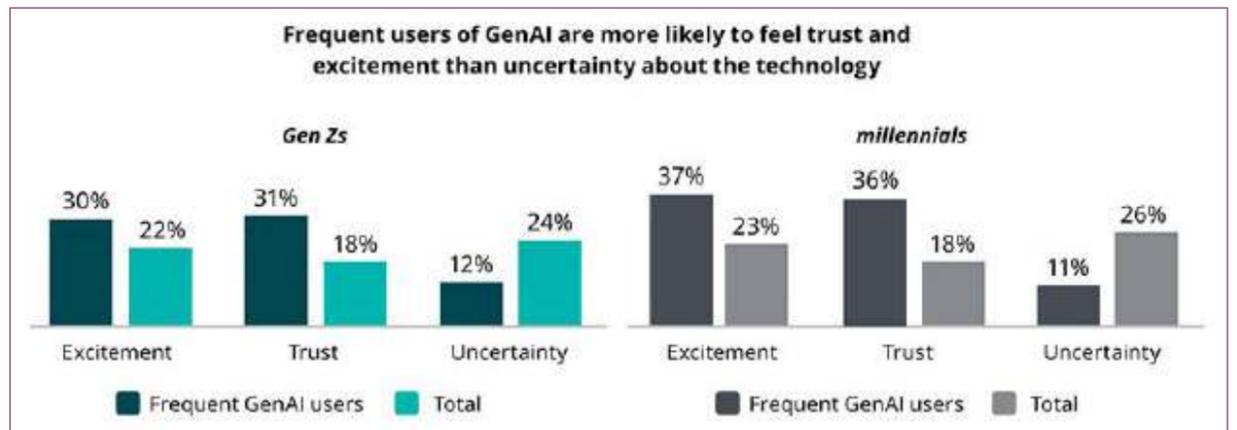

Източник: Deloitte

голямата възможност да защитава природата. Това се вижда в решенията относно кариерата и покупките на двете поколения. Двама от десет „gen-Z“-та и милениали са сменили работата си или индустрията, в която работят, заради природосъобразните си ценности, а още една четвърт планират да го направят в бъдеще. Те проучват екологичните практики на компаниите, от които пазаруват и са склонни да платят повече за устойчиви алтернативи.

Чувството за смисъл влияе върху удовлетворението на работното място

Мнозинството от поколението Z (86%) и милениалите (89%) казват, че чувството за смисъл влияе силно върху цялостното удовлетворение от работата и благосъстоянието им. Тези поколения са все по-склонни да откажат задачи и работодатели, които не съвпадат с ценностите им. Когато

Източник: Deloitte

работодателите приемат тази обратна връзка и реагират позитивно, лоялността на служителите става много по-висока.

Чувството за смисъл е субективно, но за някои опира до работа в организация, която има цел отвъд печалбата и която има благоприятен ефект върху обществото. Три четвърти от поколението Z и милениалите (75%) казват, че обществената ангажираност на компанията и влиянието ѝ върху обществото е важен фактор при избора на работодател. Докато повечето респонденти са доволни от ефекта на работодателя си върху обществото, те смятат, че ефектът на бизнеса като цяло е незадоволителен. По-малко от половината смятат, че бизнесът носи позитивна промяна. Получава се несъответствие между това, което поколенията смятат, че бизнеса е способен да направи и това, което реално предприема.

Растат възторгът и притесненията относно изкуствения интелект

Участниците в проучването се чувстват несигурни относно генеративния изкуствен интелект и потенциалния му ефект върху кариерата. Тези, които го ползват често в работата си са по-склонни да се доверят на технологията и да се радват на възможностите, които предлага. Според много от тях изкуственият интелект ще подобри начина на работа, ще освободи свободно време и ще подобри баланса между работата и личния живот.

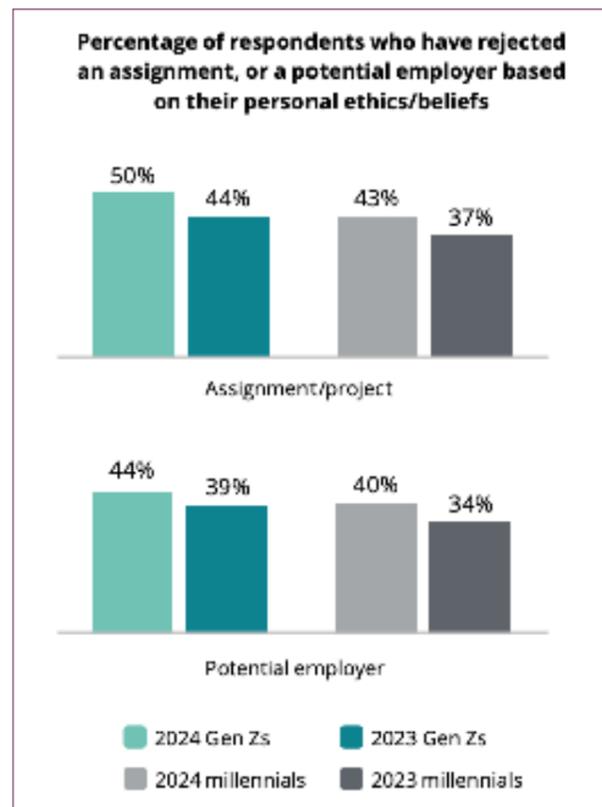
С по-честата употреба расте и притеснението, че автоматизацията ще свие работния пазар и младите все по-трудно ще намират работа. Реакцията на двете поколения е да обмислят варианти за адаптация. Те имат намерението да придобиват нови умения и да търсят работа, която не е пред опасност от автоматизация. Мнозинството смята, че работодателят не осигурява на служителите си адекватна подготовка за технологичните промени. Повече от една трета от поколението Z (38%) и от милениалите (36%) планират да участват в обученията относно изкуствен интелект в следващите 12 месеца.

Гъвкавостта и балансът между работата и личния живот остават приоритетни

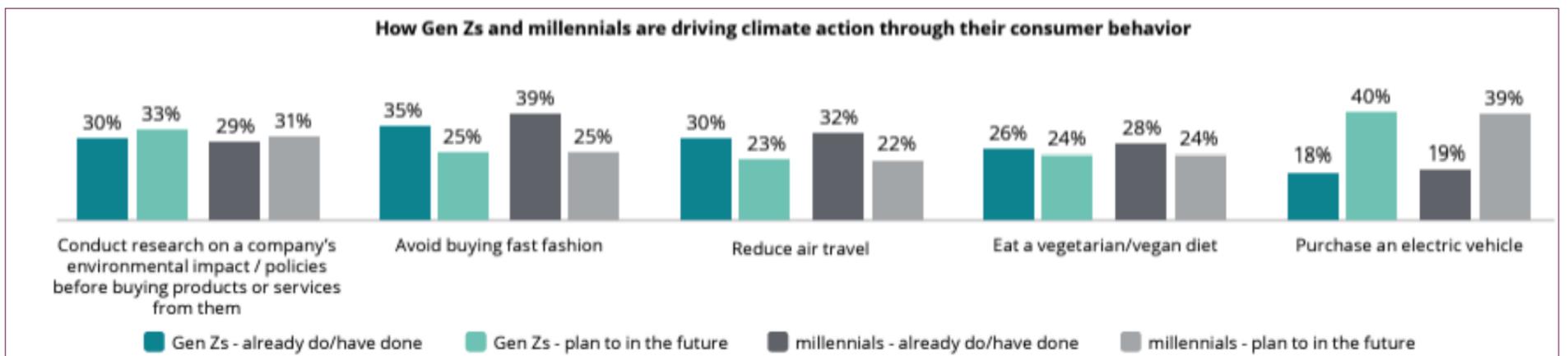
Балансът между работа и личен живот е изключително важен както за поколението Z, така и за милениалите - за поредна година е посочен като приоритет при избора на работодател. Също така, постигането на този баланс се възприема като най-впечатляващото качество сред връстниците.

През последната година се премина отново към работа в офис. Почти две трети от респондентите казват, че работодателят им е въвел политика за връщане в офиса през цялото време или с хибриден модел на работа. Резултатите са смесени - някои докладват плюсове като повече ангажираност, свързване и колаборация, по-добра рутина и работна структура, а други усещат повишени нива на стрес и занижена продуктивност.

И двете поколения продължават да ценят гъвкавостта относно кога и къде да работят. Оттам расте популярността на нестандартните модели на работа като непълно работно време, странични ангажименти и споделена работа. Четиридесет и пет процента от поколението Z и 36% от милениалите имат странична работа, като продаването на продукти и услуги онлайн например, гъвкави ангажименти като споделено пътуване или доставка на храна, работа в изкуствата, ресторанти или магазини, а някои консултират в собствен бизнес. Има редица причини за допълнителната работа, сред които монетизиране на хоби, придобиването на нови умения и контакти или носенето на позитивна промяна в обществото.

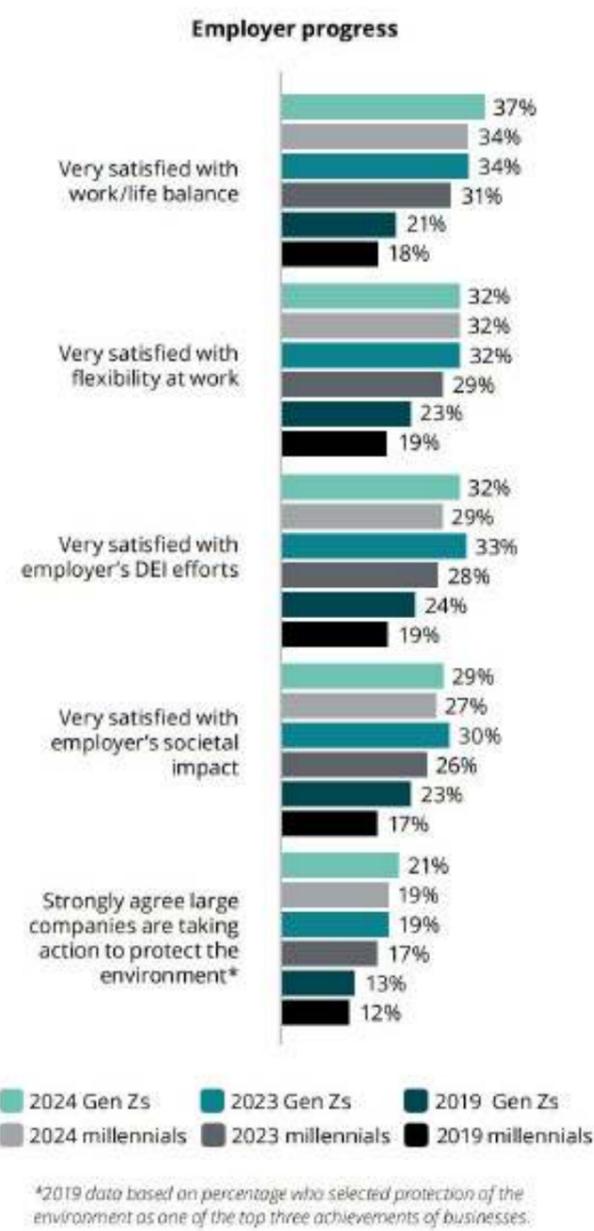

Източник: Deloitte

Източник: Deloitte

Gen Zs and millennials continue to believe employers have sustained progress in several key areas since before the pandemic, with stable or modest yet consistent improvements since 2023, particularly for satisfaction with work/life balance, flexibility at work, and environmental progress.

Източник: Deloitte

Нивата на стрес остават високи

Само около половината от поколението Z и от милениалите – 51% и 56% респективно – определят психическото си здраве като добро или много добро. Докато има леко подобрение в нивата на стрес от миналогодишното проучване, те все пак остават високи. Четиридесет процента от поколението Z и 35% от милениалите казват, че са стресирани през повечето или цялото време.

Сред причините са финансовите проблеми и грижата за семейното благосъстояние, а на работното място – прекалено дългия работен ден и липсата на признание.

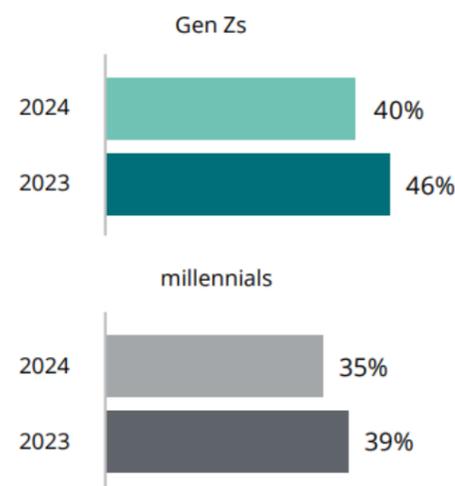
Много респонденти смятат, че работодателят им е загрижен за менталното здраве на служителите – над половината са забелязали позитивна промяна в този аспект на работното място през последната година. Има какво да се подобри обаче, по-малко от шест на десет души се чувстват комфортно да говорят с мениджъра си относно стрес и други проблеми с менталното здраве, а малко над половината са сигурни, че мениджърът знае как да ги подкрепи в такава ситуация. Почти трима от десет респонденти се страхуват, че мениджърът им би ги дискриминирал, ако повдигнат въпроса за проблемите си с психичното здраве. Проучването показва, че мениджърите са тези, които трябва да адресират стигмата, като споделят собствения си опит и комуникират ясно политиките на компанията относно психичното благосъстояние на служителите.

През последните 13 години, Deloitte анализира мненията на “gen-Z” и милениалите, както и ключовите събития и трендове, които ги

оформят. Проучването проследява животите и кариерите им по време на глобалната финансова криза, когато милениалите навлизат в работната среда; по време на глобалната пандемия, която нанесе трайни промени върху начина, по който се работи; до днес – година, белязана от вълнение и несигурност, предвид ключови избори в редица страни и навлизането на генеративния изкуствен интелект.

Докато тазгодишните резултати от проучването показват несигурност относно бъдещето, се вижда и леко нарастващ оптимизъм относно икономиката, личните финанси и прогреса на работното място във връзка с разнообразието на служителите, баланса между работа и свободно време, екологични и обществени инициативи. Става ясно, че работещите от поколенията „gen-Z” и милениали вярват, че бизнесът има влиянието да поведе към позитивни промени относно обществените и климатичните проблеми, и ще го държат отговорен. Също така, те изискват много от работодателите си и от бизнеса като цяло. И двете поколения дефинират наново очакванията към работодателя, а това, което искат, независимо от възрастта им, е: значима работа, гъвкавост да се балансира между работата и личните приоритети, подкрепа на работното място, която да допринесе за добро психическо здраве, възможност за научаване на нови умения и кариерен растеж, и конкурентно заплащане и социален пакет. Не е лесно всеки от тези фактори да бъде изпълнен, изисква се работодателят да се вслушва активно в служителите си и да се адаптира. Тези, които успеят, ще имат по-удовлетворени, продуктивни, ангажирани и

Percentage saying they feel stressed or anxious all or most of the time

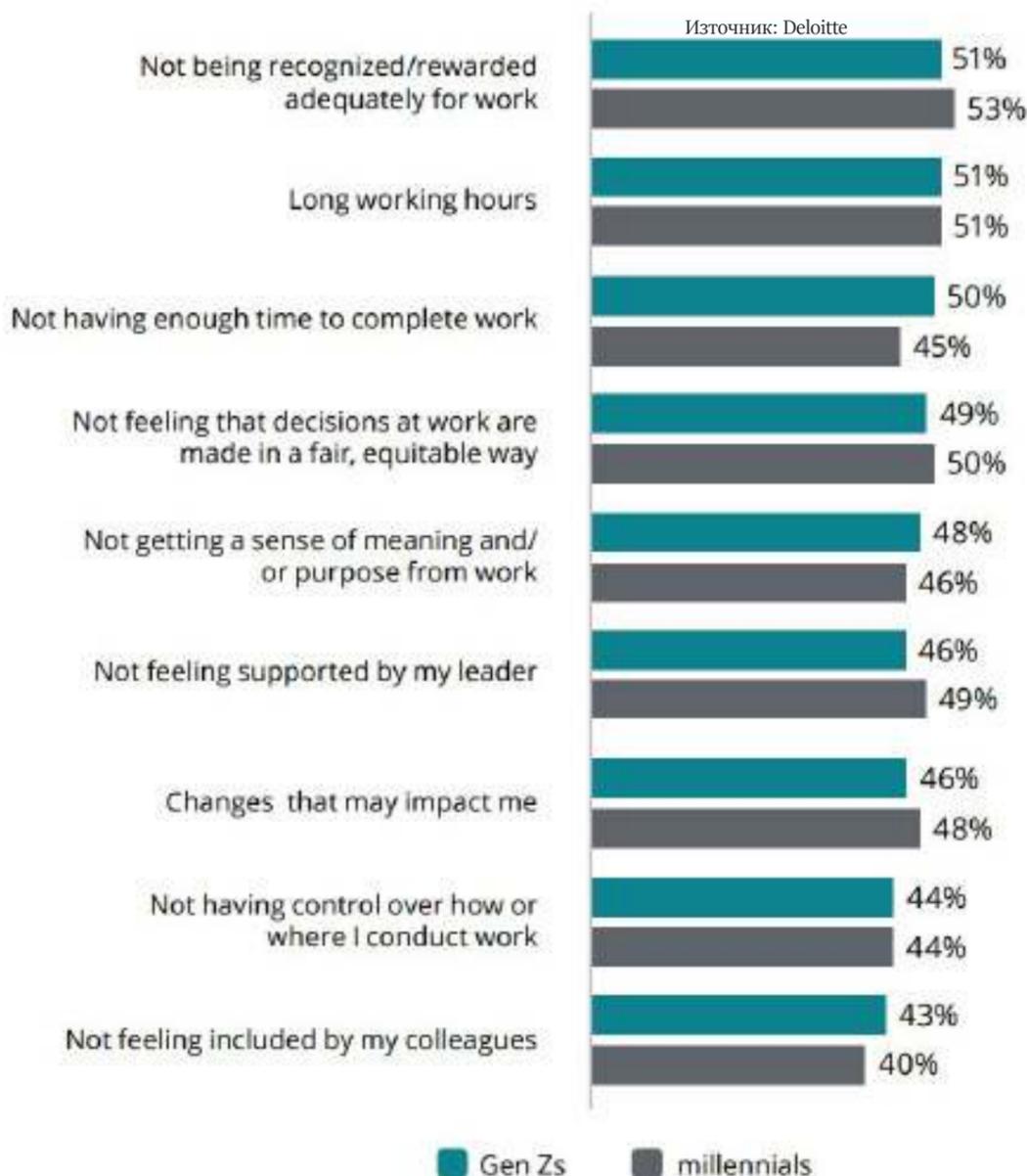

Източник: Deloitte

гъвкави служители, които са по-подготвени за променящия се работен климат.

Александра Страхилова

The following aspects of their job contribute to feelings of anxiety or stress
Percentage saying that these aspects contribute a lot

Източник: Deloitte

Кога „ножът на суетата“ става инквизитор

Все повече млади хора се подлагат на драстични корекции за разкрасяване, подведени от реклами и самозванци в социалните мрежи

Източник: Canva

Социалните мрежи масово налагат нереалистични стандарти за красота, които младите хора възприемат като залог за своя обществен престиж и добро бъдеще. Интернет вече поднася и най-лесната рецепта за задоволяване на суетата - пластичните операции и козметичните процедури изглеждат чудотворното средство за разкрасяване, стават все по-достъпни финансово и се превръщат в масова практика из целия свят.

У нас тенденциите показват, че все повече млади момичета, дори и непълнолетни, се подлагат на естетични процедури и обществото започва да приема тази „мода“. В един от най-желаните подаръци за абитуриентките се е превърнал именно пакетът естетични процедури за бала. Обичайно и, донякъде не без основание, като виновници за модата се сочат родната чалга култура и изкривената от филтъри представа за т.нар. холивудски блясък. В крайна сметка, некоректната информация или липсата на информация се оказват най-сериозният проблем, за който свидетелстват историите и разказите на пострадали в преследване на перфектния външен вид и „вечната“ младост.

Какво казва по въпроса за пластичните корекции общественото мнение?

Преди две години цели 74% от българите са били на мнение, че младите момичета прекаляват с „кльцни-срежи“ процедурите, разкрива представително проучване на агенция „Тренд“. 60% от анкетираните са посочили, че не одобряват пластичните операции.

За жалост, този висок процент на неодобрение не кореспондира с все по-тревожни

разкрития за жертви на пластичната хирургия или на нехирургически разкрасителни процедури. За несполучливите интервенции научаваме от пострадали пациенти, но случаите все още се броят на пръсти. Самите потърпевши признават, че им е коствало много усилия да преодолеят срама от публичния разказ и излагането на чувствителна лична информация. Същевременно, основният мотив да разказват е да задействат сигналната лампа за повишено обществено внимание от подценявана опасност, особено от страна на младите хора. Разказаната лична драма има за цел да предпази многобройните потенциални жертви, които биха се доверили на реклами за чудотворна промяна и на самозвани интернет „специалисти“ по красота.

Случаят на Йорданка Панайотова

Жертва на нелицензирани и некомпетентни лица става 30-годишната Йорданка Панайотова. Тя се подлага на процедура за повдигане на носа с хиалуронов филтър. Избира да се довери на д-р Борис Дашков, като го намира в TikTok. По време на самата процедура всичко е наред, но след нея младата жена започва да се чувства зле. След броени часове се появяват усложнения. Оказва се, че филтърът е поставен неправилно и са се запушили кръвоносни съдове, като се стига до некроза. „Усещах, че ще ми експлодира цялото лице“, споделя в интервю младата жена. По нейни думи, ако не е действала бързо, за да бъде разграден навреме филтъра, е имало голяма опасност или да остане обезобразена, или да умре.

Естетичната индустрия в Турция

Много българи предпочитат да се обърнат към съседната ни държава Турция, стане ли въпрос за естетични процедури. Фактори за това са по-високото ниво на обслужване и по-ниските цени. Не само българи избират турските клиники. През януари месец 2024 г. 20-годишната великобританка Морган Риберио умира след операция за премахване на мастна тъкан в Турция. По повод на този случай Дойче Веле провежда

разследване за пластичните операции в страната. Журналистическият екип разкрива редица нелицензирани лекари и болници, които не поемат отговорност при усложнения. По информация на медията през последните 5 години най-малко 28 британки са изгубили живота си след пластични операции.

Оказва се, че ножът на суетата е остър и може да се превърне в инквизитор.

Смъртен случай след „по-безопасния“ BBL

Във Великобритания майка на 5 деца, Алис Уеб, губи живота си, след като се подлага на нехирургична, или т.н. течна процедура за повдигане на седалищните мускули (т.нар. бразилско дуле или BBL). Починала в ранните часове на 24 септември 2024 г. в Кралската болница в Глостършир, като преди това казала, че се чувства зле. Алис Уеб е първият човек, починал в Обединеното кралство от тази процедура, а трагедията настъпила на фона на многобройните призови за по-строг контрол върху козметичната индустрия в страната.

За разлика от традиционния BBL, при който се прехвърлят

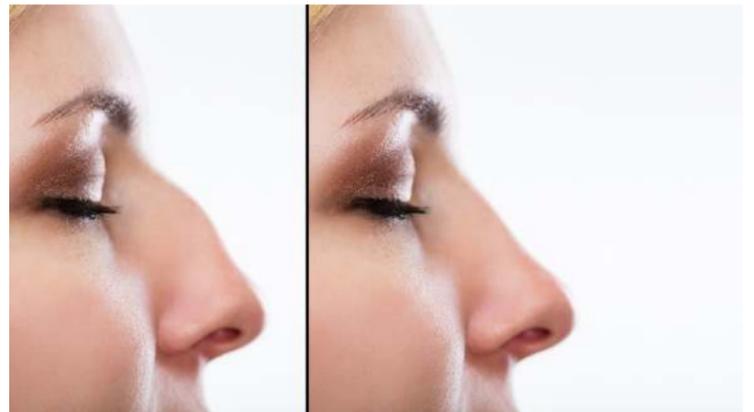
Алис Уеб. Източник: PBL Magazine

мазнини от други части на тялото, при нехирургичния BBL се използват дермални пълнители с хиалуронова киселина. Този вид пълнител е същият материал, който се използва за запълване на устните. При течния BBL той се инжектира в големи количества в седалището.

Този нехирургичен подход нашумя през последните години като по-безопасен и щадящ вариант, след като се появила опасенията относно безопасността на традиционните BBL процедури, включително

проблеми с мастна емболия и други усложнения. Течният BBL предлага по-бързо възстановяване, не е необходима обща анестезия и има намален риск от сериозни усложнения, въпреки че не постига от първия път желания ефект, а и се налага повторение на сеансите, за да се поддържа ефектът.

Проблемът при новият вариант на BBL е, че тъй като

Източник: Canva

той е нехирургичен, могат да го прилагат лица, които нямат хирургическо образование. Това е особен риск при появата на усложнения по време на процедурата или след това.

Хората не са достатъчно информирани за последиците от тези козметични интервенции.

Когато изборът на лекар става чрез социалните мрежи, това увеличава шанса човек да попадне на некоректен и нелицензиран лекар. За съжаление, при някои добри лекари с нужното образование очевидно отсъстват морала и отговорността към здравето и естетическия вид на пациентите. Така много млади хора се подлагат на процедура, от които реално нямат нужда.

В редица случаи на драстични и буквално плашещи изменения във външния вид, психолозите намират симптоми на пристрастяване към хирургическите интервенции, вид зависимост, която е сигнал за психологически проблеми.

Историята на Джослин Вилденщайн или „жената котка“ е пример как целите „красота“ и „слава“ водят до пристрастяващи практики и какви са последиците, ако човек не успее да се откаже от този „наркотик“.

Ефект или дефект – зависи от навременната информация за рисковете

В миналото пластичните операции са помагали на инвалидизирани войници или на родени с деформации хора да се върнат към нормалния живот, вместо да бъдат обречени на социална изолация. Днес ролята на

пластичните операции е изместила тежестта си не към лечение на външни травми, а към задоволяване на болното его и суетата.

Масово хората се стремят към несъществуващия съвършен външен вид, а така неусетно се уеднаквяват. Социалните мрежи налагат тези нереални стандарти чрез различните „филтри“ и фотошоп. Подражаването на лъскавите профили в интернет пространството, натискът на TikTok и Instagram - културата водят до разрастването се световна мания за трансформации на външния вид. Търсенето дава основания на много измамници да се реализират в полето на боти индустрията, с което застрашават живота на подлъганите пациенти. Затова е важно, наред с красивите онлайн образи и обещания, всеки потребител да знае какви са рисковете от интервенциите и възможните последици за здравето, колко е важен изборът на лекар и т.н.

Интернет дава достъп до всичко, включително на лъскавото и примамливото, което може да е крайно опасно и вредно. Някъде в потока от образи и реклами е важната и полезната информация, но за да я улови, потребителят трябва да прави разлика между измислици и реалност.

Беатрис Димова

В дигиталния свят – герой, в реалния – обвиняем за престъпления: Андрю Тейт

В свят, доминиран от социалните мрежи, инфлуенсърите играят ключова роля в оформянето на обществените възприятия. Те диктуват модата, културата и дори моралните норми, а тяхната аудитория често надвишава обхвата на традиционните медии. Но тази сила носи и огромна отговорност, която не всички са готови да поемат. Докато много от тях използват влиянието си за позитивна промяна или реклама на продукти, други разпалват полемики, които поставят под въпрос моралните граници на публичната фигура. Една от най-противоречивите фигури в тази сфера е Андрю Тейт – човек, който вдъхновява милиони, но същевременно предизвиква безброй въпроси за етиката и отговорността на публичните личности.

Емори Андрю Тейт III, познат като Андрю Тейт, е бивш шампион по кикбокс, бизнесмен и инфлуенсър. Първата му публична изява е в Британското издание на “Биг Бродър” през 2016 г.,

откъдето той е изгонен поради повдигнато обвинение за изнасилване. Издига се до световна известност благодарение на провокативните си изказвания и образа на „алфа мъжкар“.

С времето пренасочва вниманието си към социалните мрежи, където изгражда империя благодарение на огромния си брой фенове.

С над 7 милиона последователи в платформите като X (бившият Twitter), TikTok и YouTube, Тейт привлича млади мъже със своите послания за личностно развитие, финансов успех и доминиране в междуличностните отношения. За мнозина той е вдъхновение, но за други – пример за токсична мъжественост.

Тейт проповядва философия на «самоусъвършенстване», но същевременно често използва език, който мнозина определят като неуважителен, сексистки и агресивен. Той насърчава мъжете да се стремят към сила и независимост, но критиците му подчертават,

Преди да стане интернет сензация, Андрю Тейт печели световни титли по кикбокс, но истинското му бойно поле се оказаха социалните мрежи

че това се случва за сметка на уважението към жените и здравите отношения. Тейт се представя като борец за «истинската мъжественост» в свят, който според него е «размекнат» от феминизма и политическата коректност.

Това обаче го поставя в центъра на множество проблеми.

През 2023 г. Андрю Тейт бе арестуван в Румъния по обвинения за трафик на хора и изнасилване – обвинения, които той категорично отрича. Въпреки че все още няма окончателна присъда, случаят добави пълна лъжица катран към вече противоречивата му репутация. Освен това, редица анализатори и експерти предупреждават за вредното влияние на подобни фигури върху младите хора. Те твърдят, че посланията на Тейт подхранват агресията и създават нереалистични стандарти за успех и взаимоотношения.

Въпреки критиките, Андрю Тейт остава изключително популярен. Неговите видеоклипове

се гледат милиони пъти, а семинарите му по «финансово обучение» продължават да привличат огромна аудитория. Тази двойственост – харизматичен лидер за едни и опасен провокатор за други – е в основата на неговото влияние.

Андрю Тейт е ярък пример за сложността на модерната инфлуенсърска култура.

Неговият случай поставя въпроса: каква отговорност носят публичните фигури когато влияят на милиони?

Трябва ли платформите да регулират посланията, които достигат до младите хора, или свободата на словото има предимство, защото всеки може да влияе на масата и дали всъщност вината не е в аудиторията? Едно е ясно – инфлуенсърите като Андрю Тейт не просто отразяват състоянието на обществото, а активно го оформят. Затова е от съществено значение да разберем какво влияние оказват върху бъдещите поколения и как можем да насочим тази сила към позитивна промяна.

Зои Каргиотаки

Тейт колекционира скъпи коли, чиято обща стойност е на над 50 милиона щатски долара

Скандалът с рапъра Пи Диди: оргии с рекет, наркотици и гости от световния шоу елит

Рапърът е в ареста до началото на съдебния процес, който по предварителна информация е насрочен за 5 май 2025 г.

Светът на музиката и славата неведнъж е бил разтърсван от скандали. През последните месеци Шон Комбс, известен като Пи Диди, емблематичен рапър, музикален магнат и предприемач, се оказва в центъра на информационно торнадо, завихрено от съобщения на разследващи, потърпевши и свидетели и предизвикало широка обществена дискусия. Появиха се обвинения към рапъра, свързани с данни за много тежки негови провинения. Разкритията не просто поставиха на изпитание досегашния звезден имидж на Комбс, но и осветиха тъмните страни на властта и влиянието в сферата на развлекателната индустрия. Продължават да излизат нови и нови подробности по мегаскандала и те повдигат все по-сериозно важни за съвременното общество теми.

Пи Диди - във федерален арест в очакване на съдебния процес

Арестът му в Ню Йорк се случи на фона на поредица от граждански искове за сексуално посегателство и физическо насилие, някои от които датират от 90-те години на миналия век. В основата на обвинението са твърдения за сексуално насилие, експлоатация и злоупотреба, подробно описани в множество съдебни искове, които се появиха през последните седмици. Искът, подаден от певицата и модел Касандра Вентура, постави началото на информационния шум около личността на Пи Диди. Вентура го обвинява, че я е подлагал на дългогодишно физическо насилие, принудителна употреба на наркотици и сексуални посегателства по време на дългогодишната им връзка. В иска си тя твърди още, че бившият ѝ приятел е упражнявал финансов контрол и сплашване, за да ѝ запуши устата.

След твърденията на Вентура се появиха

Малцина знаят, че преди да стане музикален магнат, Пи Диди работи като чистач в заведението на баща си – първият му досег с нощния живот

допълнителни обвинения, включително в сексуално насилие, и от други жени, което предизвика по-обстойно вглеждане в поведението на Диди през годините. Тези разкрития, подкрепени от подробни разкази в съдебните документи, сочат модел на предполагаема експлоатация и злоупотреба с власт. Диди категорично отхвърли обвиненията, а неговият правен екип определя твърденията като подстрекателски и рекетърски. Въпреки това, тежестта на обвиненията разпали интензивен обществен дебат и повдигна неотложни въпроси за отговорността на високопоставени личности пред закона и дали правосъдието е валидно и за тях, както за останалите граждани..

С напредването на съдебните дела и получаването на повече информация, този случай променя общественото мнение за недосегаемостта на знаменитостите и за правните възможности, с които разполагат жертвите на насилие.

Голямото парти на Пи Диди и специалните сексуални представления „freak offs“

Дълъг е списъкът на световните знаменитости, вдигали през годините наздравизи за бляскавите успехи в кариерата на рапъра - гости на негови парти

са били Jay-Z, Травис Скот, Мери Джей Блайдж, Келани, Тинаш, Крис Браун и Машин Гън Кели.

За 30 години в музикалната индустрия той е създаде своя собствена развлекателна империя, промени звученето на хип-хопа като изпълнител, застана като продуцент зад песни на Марая Кери, Дженифър Лопес и The Notorious B.I.G.

Същото имение в Лос Анджелис, където е било най-дискутираното парти за рождения му ден, е било обискано от полицията през март. Оттам са иззети принадлежности, които според полицаите са били предназначени за използване при оргии, както и наркотици и повече от 1000 бутилки бебешко олио. След този обиск най-вече излизат някои доста притеснителни детайли за „купоните“, организирани от рапъра, появява се и нова поредица от обвинения за насилие и други провинения.

По време на изслушване в Окръжния съд на САЩ в Ню Йорк на 17 септември Шон Комбс е обвинен в трафик на хора с цел сексуална експлоатация, рекет и транспортиране с цел проституция. Така наречените «freak offs» са били „сложни и продуцирани сексуални представления“, казват прокурорите. Твърди се, че съдружниците на Пи Диди са резервирали хотелски апартаменти, набирали са секс работници и са разпространявали

наркотици, включително кокаин, метамфетамин и оксикодон, за да склоняват участниците в партитата към секс и да ги държат „послушни“. Служителите на Комбс са организирани пътуванията на жертвите и са им доставяли интравенозни течности, за да им помогнат да се възстановят след партитата, които понякога продължавали с дни. Прокурорите също така твърдят, че Пи Диди е записвал „лудориите“ и е използвал кадрите, за да оказва натиск върху жертвите си, за да мълчат.

Прокурорите описват Комбс като ръководител на престъпна група

В обвинителен акт прокурорите твърдят, че той е участвал и в отвлечения, организирал е принудителен труд, подкупи и други престъпления. Комбс е описан като ръководител на престъпна група, която злоупотребявала с жени, като ги принуждавала чрез заплахи за насилие да участват в оргии и да приемат наркотици.

Ако бъде признат за виновен, музикантът е заплашен от присъда в размер на 15 години до доживотен затвор. Адвокатът на Комбс, Марк Агнифило, заяви, че клиентът му е невинен, и описа тези «freak offs» като доброволни:

„Сексуален трафик ли е това? Не, ако всички искат да бъдат там.“

Пи Диди не се признава за виновен по обвиненията. Отказано му е освобождаване под гаранция, след като прокурорите твърдят, че той представлява „значителен риск“ за разследването, като съобщават, че „вече се е опитал да възпрепятства разследването на правителството по този случай, като многократно се е свързвал с жертвите и свидетелите и им е подавал фалшиви разкази за събитията“. Съдията посочва проблемите на звездата с гнева и историята на злоупотреба с наркотици като причини да го остави в ареста до процеса.

Очаква се съдебният процес да започне през май 2025 г. Адвокатите на Диди неколкратно обжалваха решението, като предложиха звездата да бъде поставена под денонощното наблюдение на частен охранителен екип. Въпреки това съдия Андрю Л. Каргър-младши заяви, че дори при тези условия Комбс, все още може да използва служители, за да се свърже със свидетели. Рапърът е задържан в ареста до съдебния процес, който по предварителна информация е насрочен за 5 май 2025 г.

Сагата около рапъра Пи Диди месеци наред остава основна тема, свързана с музикалната индустрия. Разкритията по случая тепърва ще хвърлят светлина върху властта, с която се ползват големите имена. Тайните, които остават скрити от обществото, рано или късно намират път навън и отварят за дебати истински важните теми. Пи Диди е нещо повече от знаменитост, за мнозина той е културна икона, чиито действия влияят на обществените възприятия. Делата срещу него, независимо дали са свързани с правните квалификации за престъпленията, с коментарите относно морала или с дълбоките обществени проблеми и разместването на ценностни пластове, се превръщат в отражение на сложния свят на славата, властта и отговорността.

Стела Димитрова

Реална грижа за дивата природа или как се става пазител на лъв и акула

Фондация *Fahlo* е иновативна организация, която се специализира в производството на гривни, създадени да помогнат на хората да следят движението на диви животни по целия свят. В сърцевината на идеята за техните продукти е да свържат хората с природата, като същевременно повишават осведомеността за опазването на животните и техните естествени хабитати. С всяка гривна, закупена от *Fahlo*, потребителите не само получават уникален аксесоар, но и възможността да проследяват движението на своето животно в реално време.

Спридобиването на гривна получавате възможността да станете пазител на избрано диво животно – акула, лъв, пингвин или друг земен обитател, който можете да следите. Избирате животното, което искате да подкрепите, както и цвета на гривната, която ще ви напомня за вашата роля в инициативата за опазване на дивата природа. След известно време ще получите информация за вашето животно, а с помощта на специално приложение можете да го добавите към интерактивна карта, за да следите пътуванията му и да получавате актуализации за живота му. Клиентите на *Fahlo* могат да избират между различни видове животни, включително мигриращи птици, морски костенурки, китове и други. Всяко животно има своя уникална история и маршрут, които потребителите могат да следят. Например, морските костенурки преминават през дълги пътувания през океаните,

което позволява на любителите на природата да се запознаят с тяхната невероятна способност да преодоляват огромни разстояния.

Гривната е несамо аксесоар, но и отличителен знак за принос към усилията на фондацията, посветена на мониторинга и защитата на дивата природа, като осигурява финансиране за значими проекти.

“Гривните и проследяването са много готини. Това ме кара да се чувствам, сякаш съм част от техния живот... Плюс ползата, която харесвам е, че тази програма помага и осигурява подкрепа на организациите за дивата

поведението на животните, миграционните им пътища и влиянието на човешката дейност върху тях. За потребителите това означава, че те могат да следят приключенията на избраното животно и да видят как се променя неговото местоположение в реално време.

Една от основните цели на *Fahlo* е да образова хората за критично застрашените видове и да им помогне да се почувстват ангажирани със задачата за тяхното опазване. Отзивите на клиентите на *Fahlo* са само положителни. Много хора изразяват радостта си от възможността да се свържат с природата и да видят

моята гривна, се почувствах част от нещо по-голямо. Знаейки, че помагам за опазването ѝ, ми дава чувство на гордост“.

Други потребители отбелязват, че гривните също са стилни и удобни за носене, което ги прави чудесни подаръци за любители на природата и приключенията.

“Толкова съм влюбена! Гривната изглежда много издръжлива и удобна, така че не се притеснявайте, ако смятате, че ще се изхлъзне. Ако искате да проследите животно и да имате сладка гривна, тогава това е задължителна покупка.”

Технологията за проследяване, която използва *Fahlo*, е част от по-широката глобална стратегия за научни изследвания и практики в областта на опазването на природата. Организацията се стреми да предостави надеждни данни за поведение и миграция, които да бъдат полезни за

Източник: Canva

учени, природозащитни организации и правителства по целия свят.

Мария Парликова

Гривните *Fahlo*

природа.” - споделя един от потребителите.

Технологията зад гривните на *Fahlo* се основава на GPS проследяване, което позволява на фондацията да получава данни за местоположението на животното. Тези данни се използват за научни изследвания, които помагат на експертите да разберат

живота на дивите животни в естествената им среда. Те също така подчертават колко мотивиращи са те, за да се ангажират с каузи, свързани с опазването на околната среда.

„Когато купих гривната, наистина не знаех какво да очаквам. Но след като започнах да следя костенурката, свързана с

Карти на морски костенурки, които идват заедно с гривните. На тях има име, снимка, история и QR код за проследяване

Бързо, лесно, здравословно - меню за студенти

На днешните студенти често се налага да балансират между различни ангажименти – лекции в университета, време за самоподготовка, работа, социален живот... Натоварването е в изобилие, а времето не стига. Все пак, нищо от изброеното не бива

да бъде подценявано, а още по-малко – здравословното хранене. Тук предлагаме някои рецепти, които биха спестили не само време, но и средства на студентите, ако се научат сами да се грижат за своето меню. Защото най-лесният начин за ежедневното хранене на зает млад човек е храненето навън,

но то в повечето случаи не е пълноценно, а само за да се засити гладът. Здравословното меню е ключово за концентрацията, за енергията и за здравето.

Няколко лесни и вкусни рецепти, които са не само полезни, но и бюджетни, което ги прави идеални за студенти:

ЗАКУСКА: Бананови палачинки

Необходими продукти;

- яйца - 2бр.
- бакпулвер - 2 ч.л.
- брашно - 1 и 1/2 ч.ч.
- прясно мляко - 250 мл.
- масло - 30 гр.
- банани - 1 бр.

Начин на приготвяне:

1. Поставете всички продукти в дълбока купа
2. Разбийте с пасатор или друг кухненски уред
3. Оставете сместа да почине за 10 мин.
4. Загрейте тиган с незалепващо покритие
5. Сложете няколко капки мазнина и изсипете един черпак от палачинковата смес
6. Намалете котлона на среден огън и изпечете от двете страни до получаване на златист загар
7. Сервирайте с масло/сладко/сирене/кленов сироп

СЛЕДОБЕДНА ЗАКУСКА: Плодова оризовка

Необходими продукти;

- оризовки
- кисело мляко
- сезонни плодове
- мед

ОБЯД: Салата Цезар

Необходими продукти;

- айсберг - 1 бр.
- пълнозърнест хляб (за крутони) - 1 филийка
- пилешки гърди - 1 бр.
- пармезан - според личните предпочитания
- домати - 1 бр.
- сол - на вкус
- червен пипер
- сос по избор
- черен пипер
- зехтин

Начин на приготвяне:

1. Нарезете хляба на кубчета, добавете 1 с.л. зехтин, сол, червен пипер и изпечете на 180 градуса за около 15 мин.
2. Измийте и нарежете на малки парченца пилешките гърди, след което ги овкусете със сол и черен пипер. Изпечете на тиган.
3. Измийте и нарежете айсберга и домати
4. Всички готови съставки сложете в дълбока купа и разбъркайте със суса по избор.

ВЕЧЕРЯ: Chicken bowl

Необходими продукти;

- пилешко филе - 100 гр.
- ориз - 1 чаена чаша
- броколи
- моркови
- сусам
- сос по избор

Начин на приготвяне:

1. Изпечете пилешкото филе на тиган като предварително сте го мариновали със сол, червен пипер и черен пипер.
2. В същия тиган запечете до хрупкавост морковите, като те се овкусяват със същите подправки
3. Сварете ориза и броколите
4. Наредете всичко в една купа и поръсете със сусам
5. Добавете соса по избор

Здравословното хранене може да бъде лесно, вкусно и интересно. С тези бързи рецепти ще имате повече време за учене и забавления, без да жертвате добрата храна и енергията си.

Зои Каргиотаки

Вестник „Алма матер“ е курсов проект на студентите от III курс журналистика, профил „Преса и онлайн журналистика“, подготвен в занятията по „Учебна редакция – майсторски клас 3“, с преподавател г-р Ирина Гъркова, катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ във ФЖМК на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Екип на редакцията: Агриан Тодоров, Александра Страхилова, Александър Червенков, Беатрис Димова, Божидар Йорданов, Виктория Станчева, Георги Белев, Даниел Лозев, Денислав Симеонов, Мария Парликова, Мартин Сораков, Мартин Христов, Рада Тодорова, Симеон Коен, Стела Димитрова, Стилиян Воруков, Явор Баев

Графичен дизайн: Михаил Борисов и Боян Ашламаджиев

Брой, февруари 2025

Вестник от студентите и за студентите

Издание на Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Ед Шийрн събра оваците на 60 000 свои фенове в София

Британецът взриви от емоции публиката на концерта на годината

„За първи път съм в София, иска ми се да не е последен“. С тези думи световната музикална звезда Ед Шийрн приветства 60 000 души на стадиона „Васил Левски“ на грандиозния си концерт в страната ни.

На 31 август 2024 г. българските фенове имаха уникалната възможност да присъстват на концерт на един от най-популярните изпълнители на съвременната музикална сцена. Събитието на стадион „Васил Левски“ в София привлече хиляди почитатели, които не пропуснаха шанса да видят живо представление на артиста, известен със своите завладяващи мелодии и лирични текстове.

Емоциите пред стадиона се завихриха часове преди концерта

Фенове от различни възрасти бързо изпълниха стадиона с нарастващо очакване и вълнение. Нетърпеливите зрители се бяха наредили на опашка още преди обяд, въпреки, че входовете отвори в 16:00 часа. Младите почитатели, семействата с деца и дори по-възрастни меломани бяха обединени от любовта си към музиката на Шийрн. С всяка изминала минута

вълнението нарастваше. Когато светлините угаснаха и британската звезда стъпи на сцената, реакцията на публиката – бурните аплодисменти и възгласите на радост, трудно могат да бъдат описани.

Сценографията и ефектите изненадаха приятно феновете

С концертната си програма, която включваше редица хитове от различни албуми, Шийрн завладя сърцата на всички. С епични светлини, огньове, заря, 360 градусова въртяща се сцена, изнесен бенд напред в публиката, Ед Шийрн показа ново ниво изпълнение за българската сцена.

Шоуто започна ударно с хитове като „Castle of the Hill“ и „Shivers“, след което премина към един от най-известните си хитове – „Shape of You“. Публиката веднага се включи, пейки заедно с него. Следващите моменти бяха изпълнени с нежни мелодии, като „Perfect“ и „Photograph“, които предизвикаха вълна от емоции и сълзи у много от присъстващите. Звездата зарадва зрителите си и с изпълнение на песните „I See Fire“ от филма „Хобит“ и кавър на известната песен на Джъстин Бийбър „Love Yourself“, която е

Източник: magic.bg

по текст на Ед Шийрн. Британският певец изпълни близо 30 песни.

На сцената, Шийрн умело комбинираше различни музикални стилове – от акустични изпълнения до ритмични поп парчета, показвайки своята артистичност и многостранен талант. Когато изпълняваше новите си песни от последния албум, „Subtract“, феновете видимо реагираха позитивно.

Поведението на Шийрн - лична връзка с публиката

Една от основните характеристики на концертите на Шийрн е неговата интерактивност.

Той комуникираше с публиката, задавайки въпроси, споделяйки шеги и искрени коментари относно българската култура. Тази лична връзка, която създава, е ключова част от успеха му и прави концертите му незабравими. Много от феновете се чувстваха специални, когато Шийрн насочи внимание към тях, особено когато пееха заедно с него.

Ед сменяше китарите на всяко изпълнение, а около него се вихреше зашеметяващо светлинно и огнено шоу. Всичко продължи близо два часа и половина, през които той бе на сцената във всяка една секунда. Носителят на четири награди „Грами“ бе в обичайния си небрежен стил - джинси, маратонки и черна тениска с малък надпис „Sofia“, жест към града, който посещава за пръв път.

Началото постави нашата българска звезда Михаела Филева, която бе подгриващ изпълнител. След нея бе британският поп певец Калъм Скот. Той бе радушно посрещнат от вече огромната публика и се виждаше, че има фенове, които да припават някои негови парчета.

Влиянието на британеца върху българската музикална сцена

Присъствието на Ед Шийрн в България

подчертава значението на глобализацията в музикалната индустрия и влиянието на международни артисти върху местната сцена. Концертът не само демонстрира популярността на Шийрн, но и вдъхнови ново поколение музиканти, които следват неговия пример. Местни изпълнители и артисти имитират неговия стил и искат да се доближат до способността му да съчетава различни жанрове, което е ключов фактор за развитието на всяка съвременна музикална поп сцена.

Концертът на Ед Шийрн в София беше не само музикално събитие, а истински празник на съвременната музикална култура. Вечерта остави незабравими спомени и подчерта значението на песента като универсален език, който обединява хората. За феновете в България да видят Шийрн беше сбъдната мечта, която ще остане в сърцата им дълго след последния акорд. Музиката му продължава да вълнува и да напомня, че магията на изкуството е в способността да докосва душите и да свързва в общност дори хората, които не биха се разбрали нанито един от останалите световни езици..

Марияна Стойчева

Източник: FestTeam

“Линкин Парк” - завръщане от отвъдното с нова вокалистка и нов сингъл

Легендарната ню-метъл банда отново на сцената след 7-годишно прекъсване

Завръщането на метъл великаните “Линкин Парк” е сред най-големите новини за музикалния свят през 2024 година. Групата прекъсна своята дейност през 2017 г., когато вокалистът Честър Бенингтън се самоуби в дома си в Лос Анджелис. Той беше един от най-харесваните певци в тежкия музикален стил, успял да спечели сърцата на милиони почитатели. Честър, обаче, не успя да спечели битката с депресията, която го доведе до самоубийство. След трагичната новина “Линкин Парк” се оттеглиха от сцената.

„От нулата” - осмият албум като амбиция за ново звездно начало

В края на август 2024 г. бандата публикува мистериозен брояч в социалните си мрежи с надпис “Бъдете част от нещо”. На 5 септември числото стигна до 0 и след това групата изнесе концерт на живо в Ютуб. На събитието един от основателите Майк Шинода обяви новата вокалистка Емили Армстронг от рок състава “Дед Сара”. Освен това ново попълнение, групата представи и чисто нов сингъл “The Emptiness Machine”. През ноември излезе и осмият студийен албум на “Линкин Парк” с името “From Zero”. Явна препратка към новото начало на групата.

Новината не беше приета еднозначно от метъл феновете. Някои бяха на седмото небе от щастие, че ще видят отново своите музикални идоли. Други смятат, че да има ново лице на групата се равнява на най-голямата подигравка за тях. Честър Бенингтън не може и не трябва да бъде заменян, казват част от твърдите фенове. Той беше толкова обичан вокалист, че неговите почитатели не искат да приемат промените и не могат да гледат как друг човек изпълнява неговите песни. Дори самият син на Честър – Джейм, отправи своите

Източник: Rolling Stone

критики, че е несериозно баща му да бъде заменен и неговите песни да бъдат изпълнени от Емили Армстронг.

Емили обаче доказва, че е достойна заместничка на Бенингтън със страхотното си представяне на концертите на групата в Ню Йорк, Лондон, Хамбург, Лос Анджелис и Сеул. Първият сингъл “The Emptiness Machine” бързо след пускането си събра над 100 млн. преслушвания в музикалната платформа Spotify. Вторият сингъл “Heavy is the Crown” е официалният химн на световното първенство на популярната видеоигра “League of Legends”, което е сериозно признание и реклама.

Първите стъпки на ню метъл легендите през 90-те

Групата е създадена от Майк Шинода, Бред Делсън и Роб Бърдън през 1996 г. в Агура Хилс, Калифорния и първоначално е носела името “Ксеро”. Три години по-късно, след присъединяването на вокалиста Честър Бенингтън, бандата сменя името си, с което е позната и до днес. Стилът на “Линкин Парк” се харесва на феновете с комбинации от метъл, хип-хоп и електронна музика. Дебютният албум “Hybrid Theory” бързо става силно комерсиално успешен из цял свят, като е законен като най-добрият рок/метъл албум за 2000 г. В него се отличават сингли

като “Crawling”, “One Step Closer” и “In the End”, които завладяват радиостанции и класации, а текстовете им носят дълбоки емоции и борба с демоните, които живеят вътре в нас.

Три години по-късно излиза вторият албум “Metemora”, с който “Линкин Парк” утвърждава лидерство си в ню-метъла, нокаутирайки конкуренцията си с хитовете “Numb”, “Lying from you”, “Somewhere I belong”, и “Faint”.

“Трансформърс” направи супер популярни песните на групата

Синглите на “Линкин Парк” “What I’ve done”, “New divide” и “Iridescent” присъстват във филмовата поредицата “Трансформърс” на режисьора Майкъл Бей. Те са сред най-известните саундтрак песни в историята на киното. Това помага и популяризирането на песните, като те се превръщат от едни от най-слушаните парчета на калифорници.

Пророческа песен на Честър Бенингтън като сбогуване с публиката

Песните на “Линкин Парк” са създадени с дълбок смисъл. “Crawling,” която разглежда борбата с вътрешните демони на съвременния човек. “Numb” изразява чувството на отчуждение от хората, “In the End” се фокусира върху безсмислието на усилията, които правим за

дадени хора, а те отвръщат с безразличие. “One More Light” е трогателен поглед към загубата и скръбта. Тази песен е от последният едноименен албум на групата от 2017 г., в която вокалистът Честър Бенингтън пее за загубите, с които смъртта ни наказва. Два месеца след излизането на тази песен Честър сам напусна този свят, като по този начин “One More Light” придобива все по-дълбок смисъл. С песните си “Линкин Парк” за пореден път доказват, че рока и метъла не са жанрове на дявола или пък психопатски песни, в които няма смисъл. Почитателите на тази музика разбират болката и страданието в живота като основни мотиви за създаването ѝ. Този стил често се определя като непоносим заради тежкото звучене, но веднъж приели философията на изпълненията и текстовете, много слушатели дават шанс и на това звучене и обяснение на света.

От първо лице

От 11-годишен слушам тази група и знам почти всичките им песни. По това време те бяха голяма мода сред връстниците ми и всеки път ги слушахме и си пращаме тяхните песни чрез блутут на телефоните. Когато започнах да слушам рок и метъл, именно с тях винаги изпитвах голямо удовлетворение и навлизах дълбоко в съдържанието на текстовете им. И сега, години по-късно, в тях разпознавам част от себе

си. Тази музика ме кара да се чувствам спокоен, уверен и да мисля по-рационално. Предполагам, че малко хора ще разберат това усещане, или поне тези, които квалифицират този стил музика като нещо безмислено, което трябва да бъде забранено. Свикнал съм да съм с различно мнение от мнозинството и се гордея с този факт. Новината на разпадането на групата преди 7 години и смъртта на Честър Бенингтън ме шокира и трудно приех тези събития. От малък съм им почитател и това е най-лошото нещо, което може да чуе един фен за любимата му група. Тогава мечтаех някой ден те отново да се завърнат И това се случи! След като

Източник: Rolling Stone

разбрах за завръщането им си помислих, че това е сън и скоро ще се събудя. Шокът (в добрия смисъл), че новият певец на “Линкин Парк” ще бъде жена и тя трябва да влезе в обувките на легендарният Честър, беше много голям, но идеята ми хареса. Емили Армстронг притежава изключително страхотен глас и талантът ѝ е забележителен. Когато чух изпълненията ѝ от концертите на новото турне, ми хареса как изпя хитовете на групата и се забавлявах заедно с публиката. Надявам се скоро да видим “Линкин Парк” и в България, за да може – след възвръщането им – да се сбъдне още една мечта на верните им почитатели тук..

Мартин Христов

НеСериозно – студентският подкаст, който пробива с качествени разговори

Трима студенти от Факултета по журналистика и масова комуникация – Волен Чилов, Деян Милков и Павел Стоев, с помощта на продуцентката Диляна Кирковска, превръщат една идея в реалност. Използвайки ресурсите на факултета, те създават свой подкаст, а студиото им убежище става Радио «Реакция», разположено на най-горния етаж на сградата. Впоследствие екипът им се разраства, като към тях се присъединява Моника. Тя е експертът по социални медии.

Концепцията на подкаста е ясна – създаване на инфотематични епизоди, в които тримата търсят интересни личности и актуални теми, които ги вълнуват, за да проведат стойностни и качествени разговори с гостите си в рамките на около час. Името на подкаста – „НеСериозно“, се ражда за едва-две минути, точно преди записа на нулевия епизод, в който разказват за себе си. Деян споделя, че избрали това име, защото са „егати несериозните“ и решението било очевидно. Първоначално подкастът започва като обикновено интервю на Павел за упражнение по „Учебно радиостудио“, без да подозира, че слага основите на едно студентско творение. Постепенно идеята прераства в нещо повече, а първият им епизод – с гост Николаос Цитиридис – дава началото на вдъхновяваща поредица.

Един от любопитните аспекти от подготовката на подкаста е как екипът намира и привлича гости за

Екипът на "НеСериозно"

епизодите си. Всеки от тях има свой подход, споделят студентите. Павел обяснява, че най-често разчита на съобщения в инстаграм и имейли, където шансовете за отговор са изненадващо високи – около 90%. Волен добавя, че по-известните личности често откликват директно на заявки в социалните мрежи.

„В началото беше по-трудно, защото няхаме нищо готово, което да покажем,“ признава Павел. Сега, когато вече имат записани епизоди и активни социални мрежи, поканите към гостите са много по-лесни. Често, когато водещите обясняват, че са студенти, хората се чувстват предразположени да откликнат. „Искат да помогнат на бедните, на бъдещето на нацията,“ шегува се Павел. Много от гостите имат връзка с Факултета по журналистика, като Деян отбелязва, че значителна част от тях са бивши възпитаници на факултета, които с удоволствие приемат поканите им.

Мечтите на екипа за

бъдещи гости включват интересни личности, които имат специално значение за тях. Деян иска да покани пичовете от Молец, Павел мечтае да има за гости Папи Ханс, Григор Димитров и Слави Трифонов, а Волен споделя, че „мечтан“ гост за него е Орлин Милчев-Атила. Някои от тях вече са гостували в подкаста, като например Elittna, с когото записват един от най-забавните си епизоди. Волен предпочита разговори, в които сатирата, свързана с важни обществени теми, замества официалността и сериозността на традиционните медии.

Разпределянето на гости за подкаста е гъвкав процес, разказват студентите. В началото планирали да се редуват като водещи, но в крайна сметка стигнали до по-естествен подход – който успее да уговори гост, записва с него. Всеки от тях избира гости, които намира за интересни, а различните им натури на студентите-водещи добавят цвят и уникалност към проекта. „Ние тримата сме много различни, и

това е чарът на подкаста,“ обяснява Деян. Именно разнообразието им стилове на водене на интервюта правят епизодите динамични и неповторими.

Подготовката за всеки епизод изисква бърза и ефективна организация, защото се работи седмица за седмица. Волен обяснява, че за интервю с продължителност около час подготвя около

Част от оборудването

30-35 въпроса, но често по време на запис осъзнава, че много от тях отпадат. Павел пък се опитва да не пише въпросите предварително, за да не се разсейва. „Целта ми е при проучването да вляза под кожата на събеседника и да гледам през неговите очи,“ казва той. Деян предпочита да си подготвя въпроси, но в по-малък обем. „Оставям място, за да продължи разговорът сам по себе си, и се придържам към основните теми, които съм планирал,“ обяснява той. Тази комбинация от различни стилове прави процеса на подготовка динамичен и дава свобода за импровизация по време на записите.

За момчетата от подкаста няма невъзможни за решаване предизвикателства

– грешките са просто част от процеса на израстване, които не ги спират, а ги мотивират да продължават да развиват проекта си. „Грешки на растежа,“ обобщава Волен и споделя, че особено с навлизането в YouTube се сблъскват с нови проблеми – като кадри без фокус или технически проблеми при монтажа. „Къде не е снимано както трябва, къде можеше да е по-добре монтирано, къде звукът е по-нисък, отколкото трябва,“ допълва Деян. Павел пък си спомня конкретен случай: „При един от гостите ни, по средата на подкаста се чуваше само той – моят глас изчезна. Наложих се да идвам в студиото и да презаписвам въпросите си наново.“ Въпреки тези трудности, никога не съжаляват за конкретен гост, който са поканили.

От екипа гледат в бъдещето с различни идеи за съдбата на подкаста след дипломирането си. „Аз искам да го пренесем в телевизията,“ споделя Деян. Волен обаче парира: „Това е наследството на факултета и би трябвало студентите да си го продължат и обогатяват, след като ние завършим след година и половина. Това според мен е най-честното и доблестното, което можем да направим с подкаста.“

Павел има друга гледна точка: „Аз се отказвам от чест и доблест, защото приемам нашия подкаст като наше дете – трудно някой би дал детето си на следващите поколения.“ Волен обаче му напомня: „Имай предвид, че цялата радио реакция е създадена, когато бяхме малки деца, а сега го използваме ние.“ Деян предлага компромис: „Може би не да продължат с НеСериозно, а да създадат нещо свое, подобно.“ Павел завършва с оптимистична нотка: „Ако можем да послужим за вдъхновение на следващото поколение студенти, ще сме много горди. Но марката НеСериозно ще си иде с мен.“

Мария Парликова

Студиото на "Радио Реакция" носи спомени за всички поколения, преминали през студентското радио